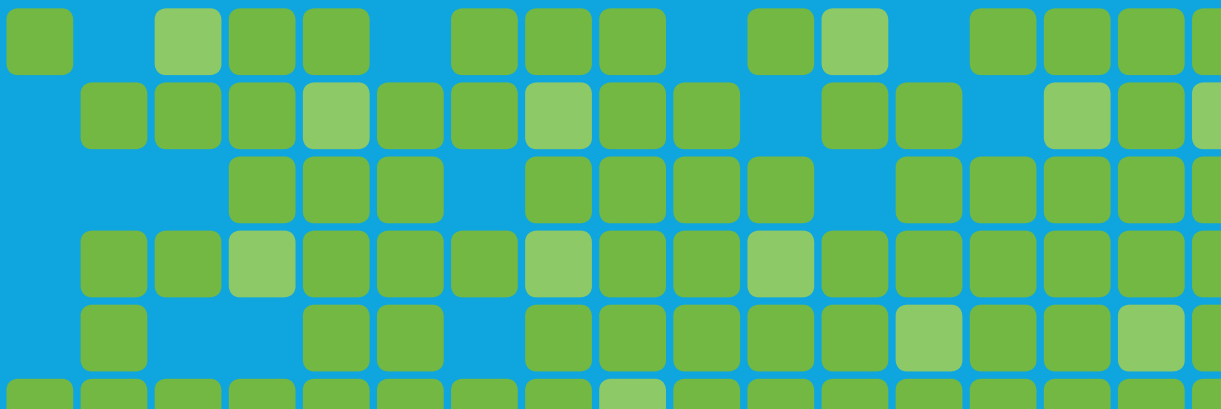

Rámcový vzdělávací program

pro obor vzdělání
praktická škola dvouletá

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Č.j.: 13 155/2010-28

V Praze dne 11. května 2010

Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy,
kterým se vydávají
Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola jednoletá 78-62-C/01
a
Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá 78-62-C/02
a uvolňují se k tvorbě školních vzdělávacích programů

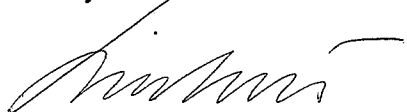
Čl. 1

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydává v souladu s § 4 odst. 3 zákona č. 564/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola jednoletá 78-62-C/01 a Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá 78-62-C/02 a uvolňuje je k zahájení dvouletého období tvorby školních vzdělávacích programů.

Čl. 2

Toto opatření nabývá účinnosti dnem 1.9.2010

v. z.

Miroslava Kopicová
ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha:

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola jednoletá 78-62-C/01
Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá 78-62-C/02

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání

praktická škola dvouletá

78–62–C/02

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá

AUTORSKÝ KOLEKTIV

Celková gesce přípravy dokumentu:

Jaroslav Jeřábek, Stanislava Krčková, Jan Tupý

Celková koncepce dokumentu a koordinace jeho přípravy:

Eva Brychnáčová, Jaroslav Jeřábek, Stanislava Krčková, Jan Tupý

Autoři a konzultanti jednotlivých částí dokumentu (VÚP):

Eva Brychnáčová, Eva Fišerová, Marie Málková, Monika Sopková, tým odborných didaktiků VÚP

Externí spolupracovníci a poradci:

Pracovní tým ředitelů praktických škol dvouletých, koordinátoři, učitelé a ředitelé pilotních škol, kteří ověřovali tvorbu školních vzdělávacích programů

Odborní poradci: Miroslava Bartoňová, Jarmila Pipeková, Marie Vítková, Jaroslava Zemková

Odbor 28 MŠMT ČR

Obsah

ČÁST A	5
1 VYMEZENÍ RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO OBOR VZDĚLÁNÍ PRAKTICKÁ ŠKOLA DVOULETÁ	5
1.1 Systém kurikulárních dokumentů	5
ČÁST B	7
2 CHARAKTERISTIKA OBORU VZDĚLÁNÍ	7
2.1 Organizace vzdělávání	7
2.2 Podmínky pro přijetí ke vzdělávání v praktické škole dvouleté	7
2.3 Způsob ukončování vzdělávání a doklad o dosaženém stupni vzdělání	7
2.4 Uplatnění absolventa	8
ČÁST C	9
3 POJETÍ A CÍLE STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	9
3.1 Pojetí středního vzdělávání	9
3.2 Cíle středního vzdělávání	9
4 KLÍČOVÉ A ODBORNÉ KOMPETENCE ŽÁKA	10
4.1 Klíčové kompetence	10
4.2 Odborné kompetence pro všechna zaměření školy	11
4.2.1 Odborné kompetence podle zaměření školy	12
5 OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ	13
5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	14
5.1.1 Český jazyk a literatura	15
5.1.2 Cizí jazyk	16
5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	16
5.2.1 Matematika	17
5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	17
5.3.1 Informační a komunikační technologie	18
5.4 ČLOVĚK A SPOLEČNOST	19
5.4.1 Základy společenských věd	20
5.5 ČLOVĚK A PŘÍRODA	21
5.5.1 Základy přírodních věd	21
5.6 UMĚNÍ A KULTURA	23
5.6.1 Hudební výchova	24
5.6.2 Výtvarná výchova	24
5.6.3 Dramatická výchova	25
5.7 ČLOVĚK A ZDRAVÍ	25
5.7.1 Výchova ke zdraví	26
5.7.2 Tělesná výchova	27
5.7.3 Zdravotní tělesná výchova	28
5.8 ODBORNÉ ČINNOSTI	29
5.8.1 Rodinná výchova	30
5.8.2 Výživa a příprava pokrmů	31
6 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	33
6.1 Osobnostní a sociální výchova	33
6.2 Výchova demokratického občana	34
6.3 Člověk a životní prostředí	36
6.4 Mediální výchova	37
6.5 Výchova k práci a zaměstnanosti	38
7 RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN	40
7.1 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu	41
ČÁST D	42
8 ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PRO USKUTEČŇOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ...	42
8.1 Základní materiální podmínky	42
8.2 Personální podmínky	42
8.3 Organizační podmínky	42

8.4	Hygienické a bezpečnostní podmínky a ochrana zdraví při práci	43
8.5	Psychosociální podmínky	43
9	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ	44
9.1	Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním v kombinaci s mentálním postižením.....	44
9.2	Vzdělávání žáků s vícečetným postižením	45
10	ZÁSADY PRO ZPRACOVÁNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	46
10.1	Zásady stanovené pro zpracování ŠVP PRŠ 2.....	46
10.2	Struktura ŠVP PRŠ 2 a obsah jednotlivých částí.....	47
11	SLOVNÍK POUŽITÝCH POJMŮ	49

Poznámka:

Pokud jsou v textu dokumentu používány pojmy žák, učitel aj., rozumí se tím pedagogická kategorie nebo označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka apod.

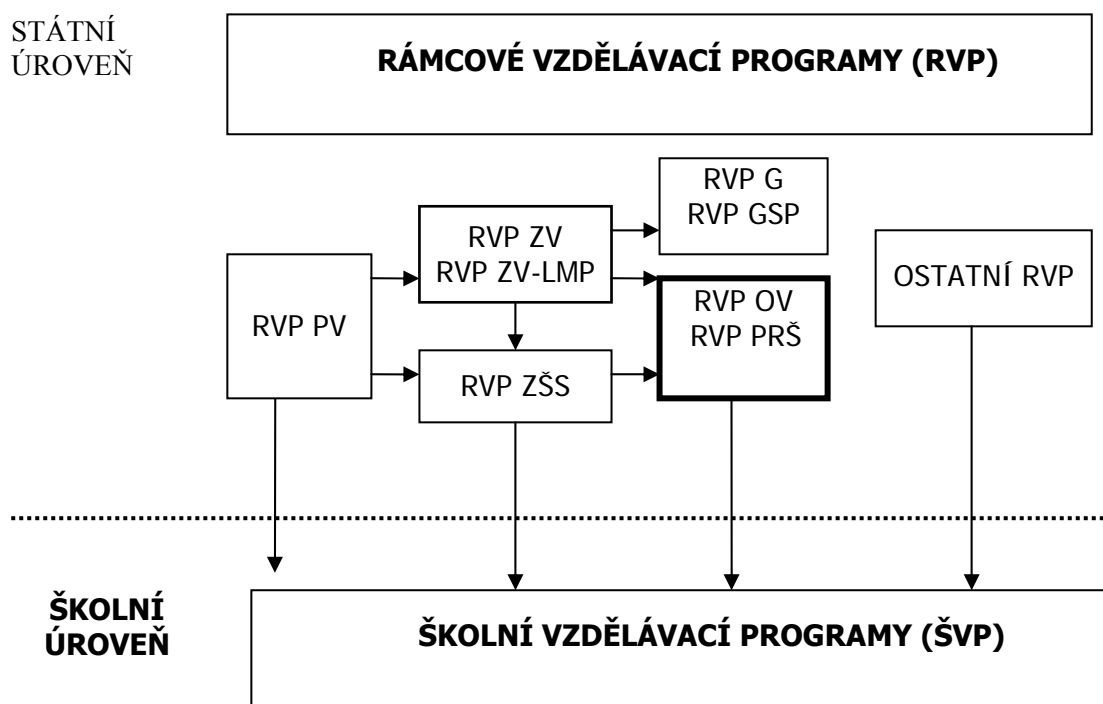
Část A

1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání praktická škola dvouletá

1.1 Systém kurikulárních dokumentů

V souladu s novými principy kurikulární politiky, zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize) a zakotvenými v Zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů, které jsou tvořeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň dokumentů představují Národní program vzdělávání (NPV) a rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP). Národní program vzdělávání rozpracovává cíle vzdělávání stanovené školským zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Pro jednotlivé obory vzdělání se vydávají RVP, které vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP), které představují školní úroveň. Každá škola si podle příslušného RVP vytváří ŠVP a uskutečňuje podle něj vzdělávání.

Rámcové i školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.

Graf – Systém kurikulárních dokumentů

Legenda: RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání; RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání; RVP ZV-LMP – Příloha Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením; RVP ZŠS – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální; RVP G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia; RVP GSP – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou; RVP OV – Rámcové vzdělávací programy (programy) pro odborné vzdělávání; RVP PRŠ – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola; Ostatní RVP – rámcové vzdělávací programy, které kromě výše uvedených vymezuje školský zákon – Rámcový vzdělávací program pro umělecké obory základního uměleckého vzdělávání, Rámcový vzdělávací program pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, případně další.

1.2 Specifické principy Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání praktická škola dvouletá (dále jen RVP PRŠ 2)

RVP PRŠ 2:

- svým pojetím koncepčně navazuje na Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV-LMP) a na Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS);
- specifikuje úroveň klíčových kompetencí, jíž by měli absolventi praktické školy dvouleté dosáhnout;
- vymezuje výsledky vzdělávání na úrovni, kterou by si žáci měli osvojit v průběhu středního vzdělávání;
- zařazuje jako součást středního vzdělávání průřezová témata;
- umožňuje uplatňování speciálně pedagogických metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání a míru podpůrných opatření, s jejichž pomocí mohou žáci dosahovat výsledků, které odpovídají jejich maximálním možnostem;
- stanovuje základní vzdělávací úroveň pro absolventy praktické školy dvouleté, kterou škola musí respektovat ve svém ŠVP;
- podporuje přípravu na společenské a pracovní uplatnění a na celoživotní vzdělávání;
- umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků s mentálním postižením a souběžným dalším zdravotním postižením.

RVP PRŠ 2 stanovuje cíle, formu, délku, obsah a výsledky vzdělávání (co by měl žák umět a být schopen na určité úrovni odpovídající jeho předpokladům prokázat) podle daného oboru vzdělání a zaměření školy. Učivo není cílem vzdělávání, ale prostředkem k dosažení požadovaných výsledků.

Edukační proces je organizován tak, aby odpovídal psychickým i tělesným schopnostem žáků a respektoval jejich individuální zvláštnosti a specifické potřeby.

Část B

2 Charakteristika oboru vzdělání

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá dává možnost získat střední vzdělání žákům se středně těžkým stupněm mentálního postižení, případně s lehkým mentálním postižením v kombinaci s dalším zdravotním postižením, které jim znemožňuje vzdělávání na jiném typu střední školy.

Praktická škola dvouletá doplňuje a rozšiřuje všeobecné vzdělání dosažené v průběhu povinné školní docházky. Vzdělávací proces je zaměřen na získání základních pracovních dovedností, návyků a pracovních postupů potřebných v každodenním i v budoucím pracovním životě. Poskytuje základy odborného vzdělání a manuálních dovedností v oboru dle zaměření přípravy a vedoucích k profesnímu uplatnění. Získané dovednosti mohou žáci také využít v dalším vzdělávání.

2.1 Organizace vzdělávání

Vzdělávání v praktické škole dvouleté se uskutečňuje v denní formě vzdělávání. Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků je vhodné organizovat výuku tak, aby byly respektovány individuální zvláštnosti a schopnosti žáků po stránce psychické, fyzické i sociální. Ve výjimečných případech může ředitel školy délku vzdělávání prodloužit nejvýše o dva školní roky.¹

2.2 Podmínky pro přijetí ke vzdělávání v praktické škole dvouleté

Praktická škola dvouletá je určena žákům se středně těžkým mentálním postižením, případně lehkým mentálním postižením v kombinaci s dalším zdravotním postižením, kteří ukončili:

- povinnou školní docházku v základní škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením;
- povinnou školní docházku v základní škole speciální;
- povinnou školní docházku, ale nezískali základní vzdělání;
- základní vzdělání v základní škole a z vážných zdravotních důvodů, které jsou v kombinaci s mentálním postižením, se nemohou vzdělávat na jiném typu školy.

Zdravotní požadavky:

V praktické škole dvouleté se vzdělávají žáci s různou mírou závažnosti rozličných zdravotních postižení. Vzhledem k tomu musí být zdravotní způsobilost žáků ke vzdělávání v odborných činnostech a oborech podle zaměření školy posouzena odborným lékařem. Na základě jeho doporučení budou stanoveny požadavky na žáky, které budou důsledně respektovat jejich individuální zvláštnosti, zdravotní stav a specifické problémy vyplývající z povahy a stupně postižení.

2.3 Způsob ukončování vzdělávání a doklad o dosaženém stupni vzdělání

Vzdělávání se ukončuje závěrečnou zkouškou; dokladem o dosažení stupně vzdělání je vysvědčení o závěrečné zkoušce. Závěrečná zkouška v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje stupně střední vzdělání, se skládá z ústní teoretické zkoušky z odborných předmětů a z praktické zkoušky z odborných předmětů. Obsah a organizace závěrečné zkoušky se řídí platnými předpisy.

Úspěšným ukončením vzdělávacího programu žák získá střední vzdělání.²

¹ § 16 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

² § 58 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

2.4 Uplatnění absolventa

Absolventi praktické školy dvouleté jsou připravováni pro jednoduché pracovní činnosti v oblasti služeb a výroby (např. v sociálních a komunálních službách, ve zdravotnictví, ve výrobních podnicích, v zemědělství), případně k pokračování v dalším vzdělávání.

Část C

3 Pojetí a cíle středního vzdělávání

3.1 Pojetí středního vzdělávání

Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj žáků a poskytuje obsahově širší vzdělání spojením všeobecného a odborného vzdělávání.

Vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život a přípravu na výkon povolání nebo pracovní činnosti. Obsah, formy a metody středního vzdělávání jsou přizpůsobeny vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

Vzdělávání v praktické škole dvouleté umožňuje žákům osvojení vědomostí a dovedností potřebných k výkonu konkrétních činností v různých profesních oblastech i v každodenním životě a získat základy odborného vzdělávání a manuálních dovedností v oboru podle zaměření přípravy.

Vzdělávání je v souladu s individuálními potřebami a psychickými i fyzickými možnostmi žáků. Důraz je kladen především na vypěstování kladného vztahu k práci, na rozvoj komunikačních dovedností, výchovu ke zdravému životnímu stylu, dosažení maximální možné míry samostatnosti a posílení sociální integrace.

3.2 Cíle středního vzdělávání

Cíle středního vzdělávání vyjadřují požadavky na vzdělanostní a osobnostní rozvoj žáků a záměr školy. Jejich naplnění závisí na míře využívání podpůrných opatření žáků se zdravotním postižením, především s mentálním postižením, jejich schopnostech, možnostech, míře a stupni postižení. Cílem školy je naučit žáky znalostem, které budou v reálném životě využívat a dále rozvíjet a poskytnout jim základy pro tzv. celoživotní vzdělávání. Dosažení uvedených cílů znamená posílení předpokladů integrace žáků do společnosti.

Škola ve svém ŠVP upraví výsledky vzdělávání podle individuálních předpokladů a potřeb vzdělávaných žáků.

V praktické škole dvouleté se usiluje o naplnění těchto cílů:

- **rozšiřovat a prohlubovat u žáků poznatky získané v základním vzdělávání;**
- **upevňovat a dále rozvíjet klíčové kompetence žáků, zkvalitnit jejich vědomosti, dovednosti a formovat jejich postoje;**
- **podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a samostatnému řešení problémů;**
- **vést žáky k využívání komunikativních dovedností (případně alternativních způsobů komunikace), používat účinnou a otevřenou komunikaci;**
- **rozvíjet tělesné, duševní a specifické schopnosti a dovednosti žáků;**
- **rozvíjet vnímavost, vztahy k lidem, prostředím, přírodě a směřovat je k jednání v souladu se strategií udržitelného rozvoje;**
- **formovat u žáků odpovědný postoj k plnění svých povinností a respektování stanovených pravidel;**
- **vést žáky k vytrvalému a pečlivému přístupu k týmové i samostatné práci;**
- **vést žáky k osvojování poznatků a pracovních postupů a připravovat je k vykonávání pracovních činností, pro které byli připravováni pro uplatnění se na trhu práce.**

4 Klíčové a odborné kompetence žáka

4.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou takové soubory vědomostí, dovedností a postojů, které lze široce uplatňovat v rozmanitých profesích a životních situacích. Umožňují žákům přizpůsobovat se měnícímu se prostředí, usnadňovat celoživotní vzdělávání a maximální zapojení jedince do společnosti.

Vzdělávání v praktické škole dvouleté dále rozvíjí klíčové kompetence získané na úrovni základního vzdělávání a utváří odborné kompetence podle zaměření přípravy.

Rozvíjení klíčových kompetencí musí vycházet z osobnostních dispozic, fyzických předpokladů žáků a musí důsledně respektovat jejich individuální zvláštnosti.

Ve výuce se klíčové kompetence neváží na konkrétní vyučovací předměty, lze je však rozvíjet prostřednictvím všeobecného i odborného vzdělávání, v teoretickém i praktickém vyučování, ale i prostřednictvím různých dalších aktivit doplňujících výuku, kterých se žáci sami aktivně účastní.

Formou praktických činností ve vzdělávací i praktické složce vzdělávání jsou u žáků, na úrovni jejich schopností a možností, vytvářeny a rozvíjeny tyto klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní.

Žáci získávají dovednosti za různě dlouhou dobu a na rozdílné úrovni.

Kompetence k učení

Žák by měl:

- osvojit si poznatky obsažené ve vzdělávacím programu;
- využívat vhodně naučené metody a techniky učení;
- uplatňovat znalosti k rozšiřování a prohlubování svých vědomostí a dovedností;
- reagovat na hodnocení ze strany druhých, přijímat radu i oprávněnou kritiku;
- používat základní pojmy z různých vzdělávacích oblastí a pracovních činností;
- dokázat vyhledávat informace a využívat je v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

- rozpoznat problémy a hledat způsob jejich řešení;
- řešit běžné životní situace a překážky, překonávat je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby;
- přijímat důsledky svých rozhodnutí;
- dokázat přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby.

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

- rozvinout své komunikační dovednosti;
- dokázat se v rámci svých možností srozumitelně vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou;
- naslouchat druhým, rozumět obsahu sdělení a adekvátně na ně reagovat;

- vyjadřovat své názory a postoje a vhodnou formou se snažit obhájit svůj názor;
- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky;
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

- orientovat se v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování;
- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužití vlastní osoby;
- jednat zodpovědně vůči vlastní osobě i druhým;
- respektovat práva a povinnosti svá i ostatních, přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů;
- dokázat se přiměřeně chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život podle pokynů kompetentních osob a uplatňovat osvojené dovednosti a postupy.

Kompetence občanské

Žák by měl:

- respektovat základní práva a povinnosti občanů, společenské normy a pravidla soužití;
- zvládat běžnou komunikaci s úřady;
- zdůvodnit význam zdravého životního stylu, chránit své zdraví i zdraví druhých lidí;
- podílet se na ochraně životního prostředí a jednat v souladu se strategií udržitelného rozvoje;
- respektovat a chránit naše tradice a kulturní i historické dědictví;
- rozpoznat nevhodné a rizikové chování, uvědomovat si jeho možné důsledky.

Kompetence pracovní

Žák by měl:

- mít osvojeny základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti;
- chápat význam práce a možnost vlastního zapojení do pracovního procesu;
- plnit stanovené povinnosti, být schopen spolupráce, respektovat práci svou i druhých;
- znát možnosti využívání poradenských a zprostředkovatelských služeb;
- řídit se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci i hygieny práce.

4.2 Odborné kompetence pro všechna zaměření školy

Ve středním vzdělávání jsou klíčové kompetence doplněny o odborné kompetence, které neexistují izolovaně, ale navzájem se prolínají a doplňují. K jejich osvojení musí směřovat veškerý vzdělávací obsah.

Odborné kompetence se vztahují k výkonu pracovních činností. Tvoří je soubor odborných vědomostí a dovedností, postojů a hodnot požadovaných u žáků praktické školy dvouleté. Stanovené odborné kompetence by měly být dosažitelné pro většinu žáků ve všech specifických zaměřeních.

Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Žák by měl:

- dodržovat právní předpisy z oblasti BOZP, hygienické předpisy a předpisy požární ochrany;
- používat osobní ochranné pracovní prostředky podle prováděných činností;
- spolupodílet se na vytváření bezpečného pracovního prostředí.

Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb

Žák by měl:

- dodržovat stanovené normy a předpisy;
- pracovat podle instrukcí nebo návodu, případně za pomoci druhé osoby, pracovat v souladu s technologickými postupy;
- zvolit vhodné materiály, vybrat a použít správné pracovní nástroje, pomůcky a technické vybavení podle vykonávané pracovní činnosti;
- zkontrolovat a zhodnotit kvalitu své vykonané činnosti.

Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Žák by měl:

- znát význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční i společenské ohodnocení;
- posuzovat v pracovním procesu prováděné činnosti z pohledu jejich vlivu na životní prostředí;
- nakládat s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami s ohledem na životní prostředí.

4.2.1 Odborné kompetence podle zaměření školy

Odborné kompetence, které se vztahují k výkonu pracovní činnosti a charakterizují způsobilost absolventa praktické školy dvouleté ke konkrétní pracovní činnosti, zpracují jednotlivé školy ve svých ŠVP podle praktického zaměření školy, ve kterém by se měly promítnout požadavky regionu a možnosti vzdělávaných žáků.

5 Oblasti vzdělávání

RVP PRŠ 2 vymezuje závazný obsah všeobecného a odborného vzdělávání a požadované výsledky vzdělávání. Obsah vzdělávání je strukturován podle vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů integrujících jak teoretické, tak praktické vzdělávání.

Vzdělávací obsah všeobecného vzdělávání stanovuje základní požadavky především vzhledem ke stupni vzdělání. Vzdělávací oblasti odborného vzdělávání vymezují základní obecné požadavky na odborné vzdělání žáků.

Vzdělávací obsah v praktické škole dvouleté je rozdělen do **osmi vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím okruhem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími okruhy, od nichž se budou ve ŠVP odvíjet jednotlivé předměty.

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika)
- **Informační a komunikační technologie** (Informační a komunikační technologie)
- **Člověk a společnost** (Základy společenských věd)
- **Člověk a příroda** (Základy přírodních věd)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova, Dramatická výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Odborné činnosti** (Rodinná výchova, Výživa a příprava pokrmů, odborné obory podle profilace školy)

Každá vzdělávací oblast obsahuje **charakteristiku vzdělávací oblasti, cílové zaměření vzdělávací oblasti a vzdělávací obsah vzdělávacího okruhu nebo okruhů (výsledky vzdělávání a učivo)**.

Charakteristika vzdělávací oblasti vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti a její návaznost na koncepci v příslušné vzdělávací oblasti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti vyjadřuje, jak vzdělávací oblast a její okruhy přispívají k rozvíjení klíčových a odborných kompetencí žáků. Cílové zaměření jednotlivých vzdělávacích oblastí musí škola respektovat při formulování výchovných a vzdělávacích strategií, které budou ve ŠVP popsány v učebních osnovách každého vyučovacího předmětu. Jsou to vlastní postupy, které si učitelé naplánují a které podle jejich zkušeností povedou k cílenému utváření a rozvíjení klíčových a odborných kompetencí žáků.

Vzdělávací obsah je propojený celek výsledků vzdělávání a učiva. Je vymezen podle vzdělávacích oblastí a vzdělávacích okruhů. Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích okruhů je členěn do tematických celků.

Výsledky vzdělávání vyjadřují, jaké úrovně osvojení učiva by měli žáci na konci vzdělávání v praktické škole dvouleté v daném vzdělávacím oboru dosáhnout a na určité úrovni prokázat. Jsou stanoveny jednotně pro všechny žáky, je však zřejmé, že kvalita jejich osvojení bude záviset také na učebních předpokladech a schopnostech každého žáka a jejich plné osvojení a uplatňování v praxi škola nemůže zaručit. Každý žák dosahuje výsledků vzdělávání v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a schopnostem.

Výsledky vzdělávání formulované v RVP PRŠ 2 jsou pro tvorbu ŠVP závazné a měl by k nim směřovat celý vzdělávací proces. Škola rozpracuje ve ŠVP výsledky vzdělávání a obsah vzdělávání stanovené v RVP PRŠ 2 s ohledem na požadavky trhu práce, možnosti školy a předpoklady žáků k získání odborných kompetencí v oblasti odborných činností.

Při tvorbě ŠVP školy rozpracují vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů tak, aby odpovídal konkrétním potřebám a schopnostem žáků. Rozčlení, doplní a rozpracují jej do vyučovacích předmětů. Další nebo náročnější výsledky vzdělávání a širší rozsah učiva si stanoví škola ve svém ŠVP (například vzhledem ke své profilaci).

Vyučovací předmět může převzít celý vzdělávací obsah jednoho oboru vymezeného v RVP PRŠ 2, ale může být také rozdělen mezi více vyučovacích předmětů nebo je možné vzdělávací obsah více oborů spojovat (integrovat) do jednoho předmětu. Ve ŠVP je také možné integrovat tematické celky a témata různých vzdělávacích oborů tak, aby byly maximálně podpořeny mezioborové (mezipředmětové) vztahy. Pokud škola využije této možnosti, musí integrace vzdělávacího obsahu ve ŠVP cíleně směřovat k rozvíjení schopnosti žáků vzájemně propojovat nabyté vědomosti a dovednosti.

Učivo je doporučeno a je uvedeno jako prostředek k dosažení cílů a výsledků vzdělávání.

5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu.

Vzdělávací oblast rozvíjí u žáků komunikativní funkci jazyka především osvojením a správným používáním ústní i písemné podoby spisovného jazyka a rozvíjení čtenářské gramotnosti. Zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení s porozuměním, práce s literárním textem, psaní a základy jednoduché konverzace v cizím jazyce.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích okruzích **Český jazyk a literatura** a **Cizí jazyk**.

Ve vzdělávacím okruhu **Český jazyk a literatura** jsou zastoupeny tři specifické složky: **jazyková výchova, komunikační a slohová výchova a literární výchova**. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Vzdělávací obsah je koncipován tak, aby byla respektována snížená úroveň rozumových schopností žáků a svými konkrétními cíli byly podporovány především poznávací a komunikační schopnosti a zájmy žáků.

Zařazení vzdělávacího okruhu **Cizí jazyk** umožňuje žákům navázat na jazykové znalosti a komunikativní dovednosti získané v základním vzdělávání a rozšířit je. Osvojení základních praktických řečových dovedností jim umožňuje přístup k informačním zdrojům a současně přispívá k formování jejich osobnosti a podílí se na přípravě žáků na život v multikulturní společnosti. Tomu je přizpůsoben i rozsah slovní zásoby. Důraz je kladen hlavně na zvukovou podobu jazyka, v písemné formě jde o schopnost porozumění jednoduchému textu. S gramatikou se žáci seznamují pouze okrajově. Pokud se žák s výukou cizího jazyka v předchozím vzdělávání zatím neseťkal, seznámí se pouze se základními jazykovými funkcemi. Doporučuje se, aby škola respektovala cizí jazyk, s nímž se již žáci seznámili v základním vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení pozitivního vztahu k českému jazyku;

- porozumění známým každodenním výrazům a zcela základním frázím;
- uplatňování mateřského jazyka v rovině recepce, reprodukce a interpretace;
- využívání jazykových vědomostí a dovedností v běžných komunikačních situacích denního života, srozumitelnému a souvislému vyjadřování, formulování a obhajování svých názorů;
- chápání významu kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění;
- získávání a hodnocení informací z různých zdrojů a předávání;
- vhodnému individuálnímu způsobu předávání informací s ohledem na jejich uživatele.

5.1.1 Český jazyk a literatura

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat spisovný jazyk, nespisovný jazyk • uplatňovat znalosti českého pravopisu v písemném projevu • využívat poznatky z tvarosloví v písemném i mluveném projevu • používat adekvátní slovní zásobu včetně příslušné odborné terminologie 	<p>1. Český jazyk – jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • národní jazyk a jeho útvary • postavení češtiny mezi evropskými jazyky • jazyková kultura • slovní zásoba a její styl, odborná terminologie • tvarosloví – slovní druhy • skladba – druhy vět z gramatického a komunikačního hlediska • shoda podmětu s přísudkem práce s odbornými texty
<ul style="list-style-type: none"> • vyjadřovat se správně a srozumitelně • dokázat komunikovat ústní i jednoduchou písemnou formou • zvládnout vyplnění jednoduchých tiskopisů, žádostí, napsat životopis • popsat předměty a činnosti vztahující se k odborným činnostem • aplikovat zadaný pracovní postup • reprodukovat a drammatizovat jednoduchý příběh • napsat jednoduchý příběh 	<p>2. Komunikační a slohová výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • ústní a písemné projevy společenského styku – dopisy (soukromé, úřední), žádost, životopis, inzerát, dotazník, objednávka, telefonický rozhovor • grafická a formální úprava jednoduchých písemných projevů • vyplňování tiskopisů, administrativní postupy • popis, charakteristika • reprodukování kratších textů, vypravování, drammatizace • praktická cvičení, nácvik konkrétních situací – přijímací pohovor
<ul style="list-style-type: none"> • reprodukovat přiměřený text • rozlišit jednotlivé literární žánry • poznat a formulovat rozdíl mezi poezií a prózou • orientovat se v odborném textu • zjišťovat základní potřebné informace z dostupných zdrojů 	<p>3. Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • technika čtení, přednes, reprodukce přečteného, formulace dojmů z četby • literární žánry, poezie, próza • četba a výklad ukázek z naší i světové literatury (klasické i současné) • seznámení s vybranými autory • kniha, knihovna, encyklopedie, denní tisk, časopisy, odborná literatura vztahující se k odbornému zaměření • filmové zpracování literárních děl • drammatizace literární tvorby • čtení návodů a pracovních postupů (profesní příprava)

5.1.2 Cizí jazyk

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> osvojit si základní pravidla výslovnosti porozumět jednoduchým textům a nápisům rozumět jednoduchým pokynům, sdělením a frázím zvládnout základy společenského styku – pozdravit, představit, požádat a poděkovat používat osvojenou slovní zásobu vést jednoduchý rozhovor 	<p>1. Jednoduchý mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba, procvičování pozdrav, otázka na jméno, představení základní údaje o své osobě žádost o radu, o pomoc vyjádření souhlasu, nesouhlasu vyjádření jednoduchého názoru poděkování, omluva
<ul style="list-style-type: none"> zformulovat jednoduchou otázku a odpověď používat základní gramatické prostředky 	<p>2. Gramatické struktury</p> <ul style="list-style-type: none"> jednoduchá otázka a odpověď utvoření záporu, množné číslo věta jednoduchá čtení a překlad jednoduchých slov
<ul style="list-style-type: none"> pojmenovat věci okolo sebe – ve třídě, v bytě pojmenovat členy rodiny znát názvy dnů v týdnu, denní doby, ročního období, určit čas používat základní slovní zásobu z oblasti jídla a potravin znát základní pojmy související s cestováním orientovat se ve slovníku 	<p>3. Tematické celky</p> <ul style="list-style-type: none"> dny v týdnu, denní doba, čas, kalendář, roční období země, město, bydliště nakupování – potraviny, ovoce, zelenina cestování další výběr dle zájmu a schopností žáků práce se slovníkem, konverzační příručkou

5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Matematické vzdělávání plní nejen funkci všeobecně vzdělávací, ale zejména funkci průpravnou pro odbornou část vzdělávání. Vzdělávací oblast je založena na praktických činnostech, sleduje využití matematických dovedností v běžném životě, posiluje logické myšlení a prostorovou představivost. Žáci si osvojují a prohlubují matematické pojmy, postupy a způsoby jejich užití.

Vzdělávací oblast **Matematika a její aplikace** se realizuje vzdělávacím okruhem **Matematika**. Hlavním úkolem je upevnit a prohloubit matematické znalosti a dovednosti podle mentální úrovně žáků a jejich individuálních zvláštností. Ve výuce si žáci zdokonalují numerické řešení úloh z paměti i pomocí kalkulátoru, rozvoj logického myšlení, prostorovou představivost. Kromě vytváření matematických představ, vědomostí, dovedností a návyků je kladen důraz na rozvíjení schopností jejich aplikace v praktických životních situacích a v odborné praxi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu postoji k matematickému vzdělání;
- osvojení si obecně užívaných termínů, symbolů a znaků;
- rozpoznání, zkoumání a přiměřenému způsobu řešení problémů;
- získávání a vyhodnocování informací kvantitativního charakteru z různých zdrojů;

- rozvíjení spolupráce a komunikace při společném řešení stanovených úkolů;
- aplikaci získaných poznatků v praktických životních situacích a odborné praxi;
- dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce.

5.2.1 Matematika

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádět aritmetické operace s přirozenými a celými čísly • řešit slovní úlohy s přirozenými čísly • zaokrouhlovat čísla, odhadovat výsledky • provádět základní aritmetické operace se zlomky, desetinnými čísly a procenty • zvládat práci s kalkulátorem pro kontrolu výsledků • řešit jednoduché slovní úlohy • uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi, platební kartou 	<p>1. Čísla a početní operace</p> <ul style="list-style-type: none"> • aritmetické operace s přirozenými a celými čísly • desetinná čísla, zlomky • procenta, výpočet počtu procent a procentní části • práce s kalkulátorem • slovní úlohy se zaměřením na praxi • bankovky, mince, platební karty a manipulace s nimi
<ul style="list-style-type: none"> • používat základní jednotky délky, času, hmotnosti, objemu • využívat převody jednotek v odborných předmětech a praxi • orientovat se v jednoduchém grafu, tabulce 	<p>2. Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, obsahu, praktické převody • grafy, tabulky, příklady z praktického života • aritmetický průměr
<ul style="list-style-type: none"> • znát a rýsovat rovinné útvary • zobrazit jednoduchá tělesa • vypočítat obvody a obsahy rovinných útvarů a využívat je v praxi • vypočítat objemy a povrchy těles se zaměřením na využití v praxi • číst jednoduché technické výkresy 	<p>3. Geometrie v rovině a prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary – obvody a obsahy • prostorové útvary – základní tělesa, povrchy a objemy • konstrukční úlohy, kótování, technické písmo

5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem vzdělávání ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** je naučit žáky pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi. Umožňuje jim získat praktické dovednosti v oblasti využití počítačů a jejich sítí k získávání, zpracovávání a prezentaci informací, ke vzájemné komunikaci s okolím a k seberealizaci při zájmových činnostech.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je realizována stejnojmenným vzdělávacím oborem.

Dovednosti získané ve vzdělávacím okruhu **Informační a komunikační technologie** umožňují žákům aplikovat je ve všech vzdělávacích oblastech a oborech a využívat je v praktickém životě. Je třeba navázat na podpůrné a kompenzační technologie využívané v základním vzdělávání. Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích je dále vhodné rozšířit dle aktuálních vzdělávacích potřeb žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení znalostí a dovedností práce s počítačem;
- používání běžného základního a aplikačního programového vybavení;
- využívání možností komunikace prostřednictvím výpočetní techniky;
- prezentování výsledků své práce prostřednictvím informačních a komunikačních technologií;
- efektivnímu využívání informačních a komunikačních technologií a práci s informacemi;
- dodržování bezpečnostních opatření při práci s novými technologiemi a uvědomění si rizik spojených s jejich využíváním.

5.3.1 Informační a komunikační technologie

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládat základní obsluhu počítače a jeho periferií • rozumět základním pojmům informační činnosti • dodržovat pravidla bezpečnosti práce s výpočetní technikou 	<p>1. HW, SW a bezpečnostní zásady práce na PC</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní počítačové a programové vybavení • PC síť a jejich prvky • bezpečnost práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky
<ul style="list-style-type: none"> • ovládat základní práce se soubory • orientovat se ve struktuře souborů a složek 	<p>2. Operační systém, počítačová síť</p> <ul style="list-style-type: none"> • operační systém • soubor, složka, adresářová cesta, vyhledávání, kopírování, přesun, mazání • osobní nastavení, vzhled pracovní plochy • prostředky zabezpečení dat před zneužitím a ochrany dat před zničením
<ul style="list-style-type: none"> • pracovat na základní uživatelské úrovni s textovým editorem • pracovat s dalšími aplikacemi (výukové programy atd.) • dodržovat zásady bezpečné práce na PC 	<p>3. Aplikační software, textový procesor</p> <ul style="list-style-type: none"> • textový procesor • tabulkový procesor • další aplikační programové vybavení • výukové programy • práce s digitálním fotoaparátem
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní způsoby komunikace, případně využívat alternativní způsoby komunikace (elektronickou poštou) • být seznámen s aplikacemi umožňujícími chatování • dodržovat pravidla bezpečné e-komunikace • zvládat základní funkce mobilního telefonu 	<p>4. Elektronická komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • e-mail, chatování • alternativní komunikace na PC • telefonování přes internet • mobilní telefon, SMS
<ul style="list-style-type: none"> • vyhledávat informace na internetu za použití různých vyhledávačů • dbát na ochranu osobních dat při práci na internetu 	<p>5. Internet zdroj informací</p> <ul style="list-style-type: none"> • informační zdroje k získání požadovaných informací, vyhledávání informací • internetový prohlížeč, WWW • práce s informacemi

5.4 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** má nezastupitelnou roli v přípravě žáka na soukromý i společenský život. Vzdělávací obsah je zaměřen na tvorbu humánních mezilidských vztahů v rodině, na pracovišti i v širším celospolečenském kontextu. Důraz je kladen na sounáležitost, vzájemnou úctu, formování etických principů, odpovědnost a toleranci. Žáci si postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamují se se základními právy a povinnostmi a zároveň i s problémy, které soužití lidí provázejí. Učí se respektovat a uplatňovat mravní principy, pravidla společenského soužití, rozvíjejí si občanské a právní vědomí.

Vzdělávací oblast zahrnuje vzdělávací okruh **Základy společenských věd**, který se zaměřuje na formování jedince po stránce mravní, estetické, citové i volní tak, aby jeho začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Cílem je vybavit žáky potřebnými vědomostmi o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů v běžném životě s důrazem na právní vědomí a občanskou odpovědnost. V poznatkové oblasti by měl obsah vzdělávacího oboru vést k lepšímu porozumění mnohotvárnosti dnešního světa.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru je rozdělen na tematické okruhy, které žákům poskytují nejen teoretické poznatky, ale především vedou k rozvíjení klíčových kompetencí pro uplatnění v dalším životě.

Vzdělávací okruh **Základy společenských věd** zahrnuje tematické celky: **Člověk ve společnosti, Člověk jako občan, Člověk a právo, Člověk a svět a Člověk a dějiny**.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti Člověk a společnost směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání získaných poznatků a zkušeností v mezilidských vztazích;
- uplatňování získaných dovedností a vědomostí v praktickém životě ve styku s jinými lidmi, při řešení problémů osobního, sociálního i právního charakteru;
- respektování lidských práv a důstojnosti každého člověka;
- odpovědnosti za vlastní chování a jednání, utváření vlastního úsudku, nenechat se manipulovat;
- osvojení si základních vědomostí o podstatě a fungování demokratické společnosti a o právech a povinnostech občanů;
- orientaci v právních předpisech a normách každodenního života;
- kultivaci osobnosti po stránce etické, estetické i fyzické;
- aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci;
- uvědomění si významu jednotlivých složek životního prostředí, jejich ochrany a ekologického jednání.

5.4.1 Základy společenských věd

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • respektovat mravní principy a pravidla společenského soužití • uplatňovat vhodné způsoby společenského chování • rozlišit nepřiměřené chování a porušování společenských norem • být tolerantní k odlišnostem a zájmům minoritních skupin ve společnosti 	<p>1. Člověk ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • mezilidské vztahy • vystupování a chování na veřejnosti a ve společnosti • svoboda osobnosti, svoboda druhých • rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin • rovnoprávné postavení mužů a žen • kulturní dědictví a tradice v regionu
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve školském systému, chápat pojmy kvalifikace, rekvalifikace • zvládat běžnou komunikaci s úřady – v případě potřeby umět požádat o radu a pomoc • orientovat se v působnosti orgánů a institucí sociální a zdravotní péče • využívat v krizových situacích služeb pomáhajících institucí 	<p>2. Člověk jako občan</p> <ul style="list-style-type: none"> • právo na vzdělání a význam celoživotní vzdělávání • trh práce – pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace, nezaměstnanost • základy pracovně právních vztahů • sociální a zdravotní péče – systém lékařské péče, sociální péče o občana – soc. dávky, důchodové zabezpečení • pomáhající organizace • volnočasové aktivity
<ul style="list-style-type: none"> • vyjmenovat státní symboly naší vlasti • pojmenovat státoprávní uspořádání ČR, zákonodárné orgány a instituce státní správy • vysvětlit práva a povinnosti občanů • rozeznat ohrožení sociálně patologickými jevy 	<p>3. Člověk a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> • státoprávní uspořádání, ústava, státní znaky a symboly, zastupitelské orgány • zákony, lidská práva, práva a povinnosti občana • právní vztahy a z nich vyplývající závazky • protiprávní jednání, trestná činnost mládeže
<ul style="list-style-type: none"> • uvést vztah ČR k některým mezinárodním organizacím • popsat nebezpečí a hrozby terorismu 	<p>4. Člověk a svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • EU a ČR • mezinárodní vztahy a spolupráce • terorismus a jeho hrozba
<ul style="list-style-type: none"> • uvést charakteristické znaky nestarších civilizací • vyjmenovat jednotlivá historická období našeho státu • charakterizovat rozdíly jednotlivých historických etap novověku • popsat rozdíly života v demokratických a nedemokratických společnostech 	<p>5. Člověk a dějiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • nejstarší civilizace • historický přehled – vznik státu, státoprávní uspořádání, vlády • území českého státu v proměnách času • novověk a nejnovější dějiny

5.5 ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** dává žákům příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Rozvíjí u žáků pochopení přírodních zákonitostí, porozumění jim, získání základních poznatků a dovedností z fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné oblasti. Ve vzdělávací oblasti se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro pochopení vlivu člověka na životní prostředí a možnosti využití přírodovědných znalostí ve prospěch ochrany přírody.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje vzdělávací okruh **Základy přírodních věd**, který je rozdělen na tematické celky: **Základy přírodopisu, Základy ekologie, Základy fyziky, Základy chemie a Základy zeměpisu.**

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení schopností získávat informace při řešení přírodovědných problémů a pracovat s nimi;
- porovnávání a zobecňování nových poznatků a vlastních zkušeností a jejich využití v praktickém životě;
- porozumění vztahům a souvislostem mezi činnostmi lidí, přírodním a životním prostředím;
- osvojení si základního principu šetrného a odpovědného přístupu k životnímu prostředí v osobním a profesním jednání;
- chápání základních vztahů v různých ekosystémech;
- respektování zásad ekologie a uvědomění si významu jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku;
- získání základních znalostí z oblasti fyzikálních a chemických jevů;
- využívání prostředků moderních technologických postupů;
- porozumění geografickým objektům, jevům a působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře.

5.5.1 Základy přírodních věd

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • získat základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích • popsat základní stavbu těla rostlin • znát vybrané zástupce rostlin a živočichů • prokázat znalost významu rostlin a živočichů • vysvětlit význam hospodářsky důležitých rostlin a zvířat • dodržovat zásady bezpečného chování v přírodě 	<p>1. Základy přírodopisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecná biologie a genetika • vznik života – základní projevy života, organismy a jejich třídění • biologie rostlin – stavba těla, význam rostlin a jejich ochrana, hospodářsky významné rostliny, chráněné rostlinné druhy, jedovaté a léčivé rostliny • biologie živočichů – živočišná společenstva, domácí a volně žijící zvířata, hospodářsky významné druhy, kriticky ohrožené druhy, ochrana živočichů • neživá příroda – horniny, nerosty, půdy, praktický význam • zásady bezpečného chování v přírodě

<ul style="list-style-type: none"> vysvětlit podstatu potravních řetězců rozlišovat základní rozdíly mezi ekosystémy a popsat ekosystémy vytvořené člověkem uvést zástupce v nejbližším ekosystému a vztahy mezi nimi vysvětlit zásady chování v chráněné oblasti dodržovat pravidla pro třídění odpadů 	<p>2. Základy ekologie</p> <ul style="list-style-type: none"> společenstva – přirozené a umělé, druhy ekosystémů, rovnováha v ekosystémech, vzájemné vztahy potravní řetězce ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území hospodaření s odpady, ekologické havárie
<ul style="list-style-type: none"> určit společné a rozdílné vlastnosti látek změřit některé fyzikální veličiny vybraných látek a těles využívat poznatky o jednoduchých strojích v praxi uvést rozdíly jednotlivých druhů energií a jejich využitelnosti znát důsledky působení nadměrného hluku 	<p>3. Základy fyziky</p> <ul style="list-style-type: none"> druhy látek a jejich základní fyzikální vlastnosti, měřené veličiny tělesa – pohyb a síla jednoduché stroje – využití v praxi elektromagnetické a světelné děje energie – druhy a využitelnost zvukové děje – vlastnosti zvuku, škodlivost hluku
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit výchozí látky jednoduchých chemických reakcí vyjmenovat produkty průmyslového zpracování ropy popsat využitelnost anorganických sloučenin – oxidů, hydroxidů, kyselin a solí využívat chemické látky v praxi s ohledem na životní prostředí a zdraví člověka znát pravidla bezpečného zacházení s chemickými výrobky 	<p>4. Základy chemie</p> <ul style="list-style-type: none"> nejjednodušší chemické reakce základních prvků základní organické sloučeniny základní anorganické sloučeniny směsi využití chemie v praxi v souvislosti se zaměřením bezpečnost zacházení s chemickými látkami a výrobky
<ul style="list-style-type: none"> používat základní kartografickou a topografickou terminologii objasnit důsledky pohybů Země orientovat se na mapě světa a vyhledat světadíly a oceány ukázat na mapě státy EU a uvést postavení ČR v Evropě vědět o významu vlivu podnebí na rozvoj a udržení života na Zemi 	<p>5. Základy zeměpisu</p> <ul style="list-style-type: none"> kartografie a topografie přírodní obraz Země sluneční soustava, vesmír, Slunce, Země světadíly a oceány, státy světa a EU Česká republika podnebí a počasí ve vztahu k životu organismů živelní pohromy, sluneční soustava, vesmír, Slunce, Země

5.6 UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti **Umění a kultura** přináší umělecké osvojení světa, tzn. osvojování s estetickým účinkem. Žáci si rozšiřují poznání prostřednictvím tvůrčích činností, které vycházejí z jednotlivých druhů umění a zaměřují se na tvorbu, vnímání a interpretaci, a to jak vlastní produkce, tak produkce ostatních, včetně uměleckých děl.

Uplatňováním různých výrazových prostředků podporuje rozvoj specifického citění, vnímání, myšlení a tvůrčích schopností. V tvořivých činnostech je rozvíjena zejména nonverbální komunikace, a to užíváním základních vyjadřovacích prostředků zvuku, obrazu, gesta, pohybu.

Vzdělávací oblast Umění a kultura se realizuje ve vzdělávacím okruhu **Umění a kultura**, který lze pojmut komplexně, nebo rozdělit na jednotlivé vzdělávací okruhy, a to: **hudební výchova, výtvarná výchova a dramatická výchova**.

Hudební výchova rozvíjí hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu, zprostředkovává poznávání a chápání hudebního bohatství národů. Vytváří kladný vztah k hudbě a rozvíjí potřebu hudby jako nedílné součásti života. Cílem hudební výchovy je ukázat žákům hudbu jako přirozenou součást života, zbavit je strachu z vokálního, instrumentálního a pohybového projevu, vybavit je základní hudební gramotností a ukázat, že hudba se může pro člověka stát důležitým prostředkem k uspokojení citových potřeb.

Výtvarná výchova vytváří předpoklady pro vnímání estetické kvality světa a vlastního života. Různorodé výtvarné prostředky, které jsou využívány při tvůrčích činnostech, jsou nástrojem pro sebevyjádření a seberealizaci každého žáka podle jeho individuálních schopností. Vzdělávací obsah výtvarné výchovy umožňuje vyjádřit vnitřní svět fantazie, představ, emocí, zkušeností a poznatků. Rozvíjí schopnost komunikovat prostřednictvím barev, linií a tvarů a má pozitivní vliv na emoční rozvoj, vnímavost, poznání a socializaci žáků.

Prostřednictvím výtvarné výchovy je vytvářen vztah ke kulturnímu bohatství společnosti zejména přímým kontaktem s uměleckými díly prostřednictvím návštěv muzeí, galerií a výstav.

Dramatická výchova pomáhá utvářet aktivní, tvořivou, vnitřně bohatou osobnost otevřenou světu, schopnou sociálního porozumění a spolupráce. Neopominutelný je její rozměr etický. Využívá především dramatické improvizace. V dramatických hrách dostávají žáci příležitost zažít situace, se kterými se mohou v životě skutečně setkat, a které si tak mohou předem prozkoumat a připravit se na ně. Mají možnost vyzkoušet si i roli někoho jiného a podívat se na problém jeho očima. Dramatická výchova umožňuje vychovávat tvořivou a vnímavou osobnost, která je schopna vnímat skutečnost kolem sebe v celé její hloubce a složitosti a orientovat se v ní, měnit svoje postoje a respektovat druhé lidi a jejich názory.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- k rozvoji vlastních tvůrčích schopností prostřednictvím vlastní tvorby, vnímáním a interpretací produkce vlastní i ostatních, včetně uměleckých děl;
- schopnosti koncentrovat pozornost a usilovat o sebevyjádření a seberealizaci;
- obohacování komunikace slovní a zejména mimoslovní využíváním vyjadřovacích prostředků jednotlivých druhů umění;
- rozvíjení vnímavosti, obraznosti, představivosti, fantazie a intuice;

- získávání zkušeností při samostatné i společné tvůrčí činnosti, učení se komunikovat o různých podobách řešení a přijímat i nová a neobvyklá řešení;
- kultivování hlasového a tělesného projevu jako prostředků sdělování;
- vytváření vztahu ke kulturnímu bohatství společnosti, uvědomování si jeho významu pro národní identitu a potřeby jej chránit.

5.6.1 Hudební výchova

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpívat písně v rozsahu přiměřeném individuálním schopnostem • využívat přiměřeně svým schopnostem jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře • improvizovat v rámci jednoduchých hudebních forem 	<p>1. Vokální a instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • dechová, artikulační, sluchová, hlasová a intonační cvičení • rytmizace a melodizace • tóny a zvuky, rozlišování zvuků základních hudebních nástrojů • zpěv lidových i umělých písní • hra na hudební nástroje – jednoduchý doprovod na Orffovy nástroje
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit základní hudební nástroje – tvar, zvuk • soustředit se na poslech skladeb různých žánrů • orientovat se v základních hudebních pojmech a žánrech 	<p>2. Hudebně poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudební nástroje a hudební uskupení • hudební styly a žánry • hudební díla a jejich autoři – výběr podle složení žáků
<ul style="list-style-type: none"> • měnit pohyb podle tempových a rytmických změn • vytvářet pohybové improvizace na základě individuálních schopností a dovedností • využívat hudbu jako zdroj relaxace 	<p>3. Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientace v prostoru • hudebně pohybové hry • pohybové vyjádření hudby – improvizace • základní kroky vybraných tanců • hudebně relaxační techniky a muzikoterapie

5.6.2 Výtvarná výchova

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokázat se soustředit na výtvarnou činnost a usilovat o její dokončení • uplatňovat základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastní výtvarné práce či tvůrčího záměru • při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností, představ, myšlenek a emocí • uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru pro vlastní vyjádření i při společné tvůrčí práci • volit vhodné prostředky a postupy pro vlastní výtvarné vyjádření a experimentovat s nimi • umět sdělit (slovně, mimoslovně) obsah nebo záměr vlastní tvůrčí práce a umět položit otázky ostatním • vnímat a komunikovat o obrazech běžné 	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, nálad, prožitků a představ • linie, barvy, tvary a objekty jako základní prostředky vyjadřování v ploše a prostoru • vnímání, rozlišování a hodnocení vlastní produkce i produkce ostatních, včetně umělecké • různorodé prostředky a jejich kombinace k vyjadřování vlastních výtvarných záměrů • prezentace tvůrčí činnosti jednotlivce i skupiny • umění v životě člověka • návštěvy muzeí, galerií a výstav

i umělecké produkce <ul style="list-style-type: none"> • umět se vhodně chovat při návštěvě muzeí, galerií, výstav a kulturních památek 	
--	--

5.6.3 Dramatická výchova

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat základy hlasové hygieny a správného držení těla • uplatňovat kultivovaný mluvený a vhodný pohybový projev • rozvíjet schopnost soustředění a pozornosti • propojovat pohybové dovednosti s verbálním a neverbálním vyjadřováním • rozlišovat herní a reálnou situaci • spolupracovat ve skupině při tvorbě jevištní situace a využívat různých výrazových prostředků • naučit se na základě vlastní zkušenosti dodržovat pravidla hry 	<ul style="list-style-type: none"> • psychosomatické dovednosti – práce s dechem, držení těla, verbální a neverbální komunikace • dramatické hry a cvičení, herní dovednosti • dramatické improvizace • současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba • základní dramatické žánry a divadelní druhy

5.7 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** učí žáky chápat zdraví jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody a základním poznatkům, které by měli využívat v každodenním životě. Rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci žáků. Žáci si osvojují a upevňují postoje ke zdravému způsobu života.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** obsahuje dva vzdělávací okruhy: **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, jejíž součástí je **Zdravotní tělesná výchova**, která může být zařazena jako alternativa u žáků se zdravotním omezením.

Vzdělávací okruh **Výchova ke zdraví** zahrnuje učivo důležité pro rozvoj a upevňování vědomostí a dovedností směřujících ke zdravému způsobu života a ochraně zdraví. Jejím cílem je rozšířit a upevnit dovednosti a znalosti potřebné k preventivní a aktivní péči o duševní a tělesné zdraví, formování odpovědnosti za ochranu svého zdraví a zdraví jiných. Zahrnuje také dovednosti potřebné pro řešení mimořádných událostí (živelní pohromy, havárie, krizové situace apod.). Seznamuje žáky s negativními zdravotními a sociálními dopady zneužívání léků a návykových látek na lidský život. Důraz se klade na výchovu proti závislostem (na alkoholu, tabákových výrobcích, drogách, nevhodných doplňcích výživy, hracích automatech, internetu aj.), proti medii vnucovanému ideálu tělesné krásy mladých lidí a na výchovu k odpovědnému přístupu k sexu.

Ve vzdělávacím okruhu **Tělesná výchova** jsou žáci vedeni k pravidelnému provádění pohybových činností a ke kompenzování negativních vlivů způsobu současného života. Tělesná výchova umožňuje žákům aktivně využívat a ovlivňovat vlastní pohybové možnosti s ohledem na zdravotní a pohybová omezení. Ve shodě s věkem, případným postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Tělesná výchova vede žáky k pochopení, že sport je jedním z prostředků k navazování sociálních kontaktů, odpovědného jednání a jednání podle zásad fair play.

Zdravotní tělesná výchova je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem. Zařazení žáků do zdravotní tělesné se provádí na základě doporučení lékaře. Cílem zdravotní tělesné výchovy je odstranění nebo zmírnění zdravotního oslabení, vyrovnávání pohybového deficitu a celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení mohou být preventivně zařazována a využívána v hodinách tělesné výchovy všech žáků nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení nebo zdravotního postižení. Obsah zdravotní tělesné výchovy má ozdravný účinek a je přizpůsobován míře a druhu zdravotního oslabení. Zdravotní tělesnou výchovu lze zařadit jako adekvátní náhradu tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví;
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví, zodpovědnosti a péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení;
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné, duševní a sociální zdraví vlastní i druhých;
- dodržování správných stravovacích návyků a v rámci svých možností k uplatňování zásad správné výživy;
- získávání komunikačních dovedností, nácviku asertivních komunikačních technik jako prevence násilí a zneužívání;
- uvědomění si souvislostí zdravotních a psychosociálních rizik spojených se zneužíváním návykových látek, provozováním hazardních her a jejich vlivem na všechny složky zdraví člověka;
- získávání informací o centrech odborné pomoci;
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností;
- vnímání prožitků z pohybové činnosti, které vedou k aktivitě a pohybové seberealizaci.

5.7.1 Výchova ke zdraví

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat základní hygienické návyky • objasnit, jak životní prostředí ovlivňuje zdraví lidí • znát rizika nesprávných životních návyků – nedostatek pohybu, špatné stravovací návyky, nedostatek odpočinku, jednostranná zátěž • vědět, jak aktivně chránit své zdraví • znát projevy a příznaky běžných nemocí 	<p>1. Zdraví a jeho ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> • hygiena dětí, dopívajících, dospělých – péče o pleť, vlasy, nehty, chrup, hygiena odívání • zdravý způsob života a péče o zdraví: otužování, ochrana před přenosnými a nepřenosnými chorobami • organismy a látky poškozující lidské zdraví – rizikové chování, rizikové faktory poškozující zdraví, odpovědnost za své zdraví, prevence úrazů, nemocí, civilizační choroby, projevy a příznaky běžných nemocí, antikoncepce • infekční choroby a pohlavně přenosné choroby – způsoby šíření nákazy, kapavka, syfilis, AIDS – prevence

<ul style="list-style-type: none"> • respektovat přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery • osvojit si pojmy v oblasti sexuality • popsat rozdíl péče o nemocné dítě a starou osobu 	<p>2. Vztahy mezi lidmi</p> <ul style="list-style-type: none"> • partnerské vztahy, plánované rodičovství • těhotenství, porod • promiskuita, sexuální poruchy a úchytky • specifická péče o nemocné dítě, o členy rodiny – podávání léků, stravování, hygiena na lůžku • péče o staré a chronicky nemocné
<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně reagovat v situacích osobního ohrožení i za mimořádných událostí (havárie, živelní pohromy, krizové situace) • přiměřeně schopnost poskytnout první pomoc, případně přivolat pomoc v případě stavů ohrožujících život • ošetření drobných poranění a úrazů • uplatňovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 	<p>3. Rizika ohrožující zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> • příčiny a důsledky závislosti • zásady jednání v situacích osobního ohrožení za mimořádných situací – základní úkoly ochrany, přivolání pomoci • prevence, poradenská činnost • první pomoc – základy první pomoci, zásady při poskytování první pomoci • praktická cvičení – praktické využití získaných vědomostí a dovedností, způsoby chování v daných modelových situacích

5.7.2 Tělesná výchova

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umět využívat cviky na odstranění únavy • využívat kompenzační a relaxační cvičení k regeneraci v jednostranné zátěži při praktických pracovních činnostech • zlepšovat tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla • zdokonalovat základní pohybové dovednosti, zlepšovat a udržovat úroveň pohybových schopností • dodržovat základní zásady bezpečnosti a hygienické návyky při pohybových aktivitách 	<p>1. Činnosti ovlivňující zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, pohybové činnosti, rekreační sport • příprava organismu před pohybovou zátěží, uklidnění po skončení činnosti, protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení • rozvoj koordinačních schopností • hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech
<ul style="list-style-type: none"> • usilovat o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti v souladu s individuálními předpoklady a možnostmi • aplikovat osvojované pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech • ovládat základní herní činnosti jednotlivce a dodržovat spolupráci v družstvu při kolektivních hrách • dodržovat pravidla her a soutěží <p>• uplatňovat zásady ekologického chování</p>	<p>2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry – s různým zaměřením a využitím tradičního a netradičního náčiní, bez náčiní, motivační a napodobivé hry, modifikace osvojených pohybových her • základy gymnastiky – průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí • rytmická a kondiční cvičení – vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky • průpravná úpolová cvičení – přetahy,

<p>v přírodě a bezpečného chování v silničním provozu</p>	<p>přetlaky</p> <ul style="list-style-type: none"> • základy atletiky – průpravné atletické činnosti, běhy, skoky (do dálky, do výšky), hod kriketovým míčkem • základy sportovních her – průpravné hry, manipulace s herním náčiním, hry se zjednodušenými nebo upravenými pravidly, základní herní činnosti jednotlivce • turistika a pobyt v přírodě – chůze a pohyby v terénu, pohybové činnosti v přírodě, ochrana přírody • netradiční pohybové činnosti • sportovní soutěže
<ul style="list-style-type: none"> • reagovat na základní pokyny a povely • znát zásady poskytování první pomoci při sportovních úrazech 	<p>3. Činnosti podporující pohybové učení</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní organizační činnosti • komunikace v TV – smluvené povely a signály, základní odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností • aktuální informace ze sportu a zdroje informací • sportovní tradice regionu • zásady jednání a chování – fair play, olympijské symboly • první pomoc při sportovních úrazech – praktická cvičení

5.7.3 Zdravotní tělesná výchova

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat správné držení těla v různých polohách • zaujímat správné základní cvičební polohy • zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením 	<p>1. Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybový režim podle konkrétního zdravotního oslabení • správné držení těla • dechová cvičení • kontraindikace zdravotních oslabení
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní techniku speciálního cvičení, korigovat techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele • uplatňovat odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení • zařazovat pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usilovat o jejich optimální provedení 	<p>2. Speciální cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení • relaxační cvičení
<ul style="list-style-type: none"> • vyhýbat se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního stavu 	<p>3. Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové činnosti a aktivity v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu

	zdravotnímu stavu a druhu a stupni oslabení
--	---

5.8 ODBORNÉ ČINNOSTI

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Odborné činnosti** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí, která vede k utváření odborných kompetencí potřebných pro výkon praktických činností. Cílem odborného vzdělávání je připravit žáka na úspěšný, smysluplný a odpovědný osobní, občanský i pracovní život v podmínkách měnícího se světa.

Vzdělávací oblast Odborné činnosti zahrnuje vzdělávací okruhy: **Rodinná výchova, Výživa a příprava pokrmů, pro které je vzdělávací obsah a rozsah stanoven v RVP PRŠ 2. Další odborné zaměření si škola zvolí podle své profilace, která vychází z možností školy, potřeb regionu a individuálních schopností žáků.**

Vzdělávací okruh **Rodinná výchova** se zabývá výchovou k rodičovství a rodinnému životu. Respektuje osobnost žáka, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické předpoklady pro založení rodiny i jeho sociální adaptaci. Pomáhá žákům v získávání a upevňování znalostí a dovedností nutných pro fungování rodiny, partnerských vztahů, péči o domácnost, řešení ekonomických činností, rodinné soužití, péči o děti a jejich výchovu.

Cílem vzdělávacího okruhu je zaměření na vztahy mezi lidmi, získání základních dovedností v péči o domácnost a naučit žáky znát svá práva i povinnosti v oblasti rodinného života, ale také kde vyhledat pomoc v případě krizových situací.

Vzdělávací okruh **Výživa a příprava pokrmů** je realizován v obou ročnících středního vzdělávání a je určen všem žákům, tj. dívkám i chlapcům. Obsah vzdělávacího oboru jim poskytuje základní vědomosti a pracovní dovednosti v oblasti výživy a jejich využití v praktickém životě. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Cílem vzdělávacího okruhu je získání znalostí základních pojmů, dovedností při přípravě pokrmů s uplatňováním zásad racionální výživy, správném skladování a zpracování potravin i základních poznatků o správném stolování.

Důraz je kladen na vytvoření návyků žáků k dodržování osobní i provozní hygieny a hygieny prostředí a hospodárnému využívání potravin s ohledem na životní prostředí.

Výběr a způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a schopnostech žáků.

V průběhu praktických činností získávají žáci základní poučení o materiálech, pomůckách a přístrojích, které používají, o bezpečnosti práce s nimi, a to v nezbytné míře na uživatelské úrovni, s ohledem na jejich využití v praxi.

Vzhledem ke specifickému postavení této vzdělávací oblasti není uvedeno její cílové zaměření. Vzdělávací obsah jednotlivých odborných okruhů je rozdílný, a proto je cílové zaměření uvedeno pouze u nich.

Ve ŠVP škola uvede konkrétní cílové zaměření zvolených odborných okruhů a jejich charakteristiku.

Požadavky na zdravotní způsobilost zaměření praktické školy dvouleté se shodují s požadavky na zdravotní způsobilost v odpovídajících učebních oborech „E“.

5.8.1 Rodinná výchova

Cílové zaměření vzdělávací okruhu

Vzdělávání v tomto vzdělávacím oboru směřuje k utváření klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání rozvoje a upevňování znalostí a dovedností potřebných k přípravě žáků na život v rodině;
- základním znalostem svých práv a povinností v oblasti partnerských vztahů, rodinného života a připravenosti na plnění základních rolí v rodině, uvědomění si významu rodiny;
- uvědomění si důležitosti výchovy k rodičovství, role otce, matky, péče o dítě od narození, výchovu dětí až k dospělosti;
- vytváření specifických vlastností důležitých v mezilidských vztazích;
- poskytnutí návyků k rozvíjení vlastní osobnosti a znalostí kde vyhledat pomoc v případech krizových situací;
- rozvíjení základních manuálních a pracovních dovedností a znalostí v oblasti péče o domácnost;
- dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce.

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znát podmínky pro uzavření manželství • zdůvodnit funkci rodiny ve společnosti • rozlišovat postavení jednotlivých členů v širší rodině • vědět, co znamená náhradní rodinná péče • vědět, na koho se obrátit v případě osobního ohrožení 	<p>1. Rodina a rodinné soužití</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmínky vzniku rodiny, založení rodiny – výběr životního partnera, požadavky na partnera, manželství, podmínky uzavření manželství • funkce rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, pravidla a komunikace v rodině, vztahy mezi členy rodiny, soužití více generací, zákon o rodině • úplná a neúplná rodina, formy náhradní rodinné péče • zneužívání dětí • poradenské instituce – krizová centra, linky důvěry, odborní lékaři
<ul style="list-style-type: none"> • znát základy biologie člověka (význam a funkce nejdůležitějších orgánů) • znát důležitost prevence a dodržovat preventivní opatření • umět do denního režimu zařadit odpočinek a relaxaci 	<p>2. Biologie člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> • anatomie – stavba lidského těla (jednotlivé orgánové soustavy a jejich funkce) • prevence nemocí • režim dne, aktivní činnost, odpočinek
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznat nevhodné a rizikové chování • znát nebezpečí související s nebezpečnými návyky • uvědomovat si odpovědnost za sexuální chování a znát důsledky rizikového sexuálního chování • umět se chránit před pohlavně přenosnými chorobami 	<p>3. Sexuální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • sexuální život, předčasný pohlavní styk a nebezpečí s ním spojená, antikoncepce, pohlavně přenosné choroby, sexuální úchytky, poruchy pohlavní identity • nebezpečí sexuálního zneužívání • těhotenství, lékařská péče o těhotnou ženu, porod, narození dítěte
<ul style="list-style-type: none"> • znát význam a důležitost rodičovství • ukázat na modelu základní péči 	<p>4. Péče o dítě</p> <ul style="list-style-type: none"> • role matky a otce, povinnosti vůči dětem • vývojové etapy dítěte

<ul style="list-style-type: none"> o novorozence a kojence podle svých možností charakterizovat jednotlivá vývojová období dítěte 	<ul style="list-style-type: none"> péče o dítě, dětské nemoci práva dítěte
<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovat základní vybavení domácnosti popsat funkci jednotlivých bytových prostor používat příslušné prostředky a přístroje v péči o domácnost a dodržovat bezpečnostní předpisy při zacházení s nimi 	<p>5. Domácnost</p> <ul style="list-style-type: none"> základní vybavení a zařízení domácnosti údržba a práce v domácnosti zásady zařizování jednotlivých bytových prostor a jejich funkce používání přístrojů v domácnosti ekonomické činnosti rodiny (zdroje příjmů, spoření, finanční pomoc státu) sestavování rodinného rozpočtu úklidové a čisticí prostředky a bezpečné zacházení s nimi modelové situace a praktická cvičení

5.8.2 Výživa a příprava pokrmů

Cílové zaměření vzdělávacího okruhu

Vzdělávání v tomto vzdělávacím oboru směřuje k utváření klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojení základních vědomostí z oblasti správné výživy;
- zvládnutí základních vědomostí z oblasti výživy a uplatňování zásad správné výživy při přípravě pokrmů;
- osvojení technologických postupů při přípravě pokrmů;
- získání základních dovedností pro plánování činností spojených s hospodárným nakupováním, uchováváním, skladováním a zpracováním potravin;
- dodržování odpovídajícího společenského chování a zvládnutí správného stolování;
- využívání získaných poznatků v praktickém životě;
- dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> znát zásady hygieny a bezpečnosti při práci orientovat se v základním vybavení kuchyně bezpečně ovládat kuchyňské vybavení a obsluhovat základní spotřebiče udržovat pořádek na pracovním místě třídit odpad a chránit životní prostředí poskytnout první pomoc při poranění 	<p>1. Bezpečnost práce</p> <ul style="list-style-type: none"> manipulace se spotřebiči a kuchyňským zařízením základní vybavení kuchyně – kuchyňský inventář (nářadí jeho označení a uložení) úklid pracoviště, čisticí prostředky, ochranné pomůcky hygiena při práci, ochranné osobní pomůcky nakládání s odpady a obaly úrazy v kuchyni a jejich prevence, první pomoc
<ul style="list-style-type: none"> osvojit si správné stravovací návyky chápat důležitost správné výživy znát zásady při sestavování jídelníčku podle zásad správné výživy dodržovat odpovídající společenské chování a uplatňovat základní zásady stolování 	<p>2. Výživa člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> výživa člověka a její význam pro zdraví potrava a její složky zásady správné výživy, sestavování jídelníčku výživa různých skupin obyvatelstva dietní stravování, poruchy příjmu potravy

<ul style="list-style-type: none"> • používat drobný inventář podle jeho určení 	<ul style="list-style-type: none"> • stolování, úprava stolu k různým příležitostem
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit základní skupiny potravin • znát zásady správného skladování a uchovávání surovin • vybrat vhodné potraviny podle technologického postupu • správně skladovat nápoje podle druhu • ekonomicky nakládat se surovinami, energiemi a jinými materiály s ohledem na životní prostředí 	<p>3. Potraviny a nápoje</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní druhy potravin • nákup potravin a jejich skladování • konzervace potravin • výběr vhodných potravin podle technologického postupu přípravy pokrmu • vážení a odměřování potravin • nápoje – druhy nápojů, rozdělení
<ul style="list-style-type: none"> • zvolit vhodné potraviny podle technologického postupu • používat odpovídající kuchyňský inventář • ovládat předběžnou úpravu potravin • připravit pokrmy studené a teplé podle receptury • orientovat se v receptech • připravit běžné teplé nápoje • dodržovat bezpečnost práce 	<p>4. Technologie přípravy pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> • úprava potravin bez tepelné úpravy • příprava a úprava surovin • základní tepelné úpravy • technologické postupy přípravy pokrmů studené a teplé kuchyně • moučníky • příprava nápojů • receptury

6 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí vzdělávání v praktické škole. Jsou důležitým formativním prvkem, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají dále rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Obsahová náplň průřezových témat byla přizpůsobena schopnostem a možnostem žáků vzdělávaných v praktické škole dvouleté a navazuje na průřezová témata, která byla zařazena v základním vzdělávání. Z uvedených průřezových témat škola do vzdělávání žáků **vybere a zařadí minimálně tři**, která budou korespondovat se vzdělávacím obsahem vzdělávacích oblastí a okruhů RVP PRŠ 2.

Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách škola provede podle reálných schopností žáků a možností školy a ve svém ŠVP rozpracuje rozsah a způsob jejich realizace. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Všechna průřezová témata obsahují charakteristiku, v níž je zdůrazněn význam a postavení tématu ve vzdělávání. Přínos a obsah je rozpracován do tematických celků. Výběr a jejich rozpracování jsou v kompetenci školy.

Tematické celky průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují tím propojení vzdělávacích obsahů jednotlivých vzdělávacích okruhů. Přispívají tak ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

Ve vzdělávání v praktické škole dvouleté jsou vymezena tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**
- **Výchova k práci a zaměstnanosti**

6.1 Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti, je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti s ohledem na jeho specifika a možnosti. Průřezové téma nabízí možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí, pomáhá získat dovednosti vztahující se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá ke zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu.

Přínos průřezového tématu k naplňování cílů vzdělávání:

- směřuje k porozumění sobě samému i druhým a napomáhá k zvládnutí nežádoucích forem vlastního chování;
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů;
- rozvíjí dovednosti komunikace a vzájemné spolupráce a vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- umožňuje získat sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů);

- vede k akceptaci různých typů lidí, názorů a přístupů k řešení problémů;
- pomáhá k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování;
- přispívá k primární prevenci sociálně patologických jevů, rizikového chování a možného zneužívání vlastní osoby.

Tematické celky

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** je rozděleno na tematické celky – **Osobnostní rozvoj**, **Sociální rozvoj** a **Morální rozvoj**. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků. Uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – rozvíjení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; upevňování dovedností zapamatování, řešení problémů; prohlubování dovedností pro celoživotní učení
- **Sebepoznání a sebepojetí** – znám sebe sama, moje chování, druzí jako zdroj informací o mně; moje vztahy k sobě a druhým lidem
- **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání; sociální interakce; organizace vlastního času
- **Psychohygienu** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro zvládání stresových situací (relaxace, mezilidské vztahy, krizové situace); způsobilost hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

- **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě, na pracovišti; rozvoj schopnosti rozeznat nebezpečí
- **Mezilidské vztahy** – nácvik chování podporujícího dobré vztahy (respekt, podpora, pomoc); lidská práva jako regulativ vztahů
- **Komunikace** – cvičení pozorování a sdělování; praktická cvičení verbální i nonverbální komunikace v různých situacích; způsoby odmítání nevhodné nebo nepříjemné komunikace
- **Spolupráce** – rozvoj individuálních dovedností; rozvoj sociálních dovedností a vzájemné vztahy

Morální rozvoj

- **Řešení problémů** – dovednosti pro řešení problémových situací a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí (osobní problémy, problémy v zaměstnání); sociálně právní problematika

6.2 Výchova demokratického občana

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti. V konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka úrovní občanské gramotnosti, která vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Prostupuje celým vzděláváním, všemi vzdělávacími oblastmi, v nichž se objevují témata vztahující se ke společenskému a politickému životu ve společnosti.

Při realizaci průřezového tématu by se mělo současně vycházet ze zkušeností a prožitků žáků, a tím rozvíjet jejich kritické myšlení.

Přínos průřezového tématu k naplňování cílů vzdělávání:

- podílí se na pochopení významu zákonů pro fungování demokratické společnosti;
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku, učí sebeúctě, sebedůvěře a samostatnosti;
- přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost;
- prohlubuje schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování;
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat druhým;
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností.

Tematické celky

Tematické celky **Občanská společnost, stát a škola** a **Lidské vztahy** průřezového tématu **Výchova demokratického občana** jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických celků vztahovat k životním zkušenostem žáků.

Občanská společnost, stát a škola

- **Občanská společnost a škola** – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- **Občan, občanská společnost a stát** – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování; obec jako základní jednotka samosprávy státu; občan jako odpovědný člen společnosti a jeho úloha v demokratické společnosti; Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost); participace občanů v politickém životě – demokratický volební systém (parlamentní, krajské a komunální volby); principy soužití s minoritami (rovnost šancí, vztah k jinému, vzájemná komunikace a spolupráce, integrace menšin, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů); demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Lidské vztahy

- **Kulturní rozdíly** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik a jejich kultur (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě bydliště a školy)
- **Lidské vztahy** – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní příspěvek jedince k integraci žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu
- **Etnický původ** – základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života; rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; projevy rasové nesnášenlivosti

6.3 Člověk a životní prostředí

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Člověk a životní prostředí** přispívá k přípravě žáků k jednání a myšlení v souladu s principy udržitelného rozvoje. Učí je pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských. Vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků i k možnostem různých variant řešení environmentálních problémů.

Zdůrazňuje pochopení základních přírodních zákonitostí a souvislostí, postavení člověka v přírodě a funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty. Téma se také dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu a poukazuje na vlivy lidských činností na prostředí.

Přínos průřezového tématu k naplňování cílů vzdělávání:

- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování a umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy;
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, rozvíjí porozumění vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí;
- ukazuje příklady žádoucího i nežádoucího jednání z hlediska udržitelného rozvoje, vede k odpovědnosti k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní i regionální úrovni;
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví;
- směřuje k využívání poznatků z jednotlivých vzdělávacích oblastí při řešení regionálních environmentálních problémů.

Tematické celky

Průřezové téma **Člověk a životní prostředí** je členěno do tematických celků: **Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí**, které umožňují pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí a získání základů odpovědného přístupu v osobním a profesním jednání.

Ekosystémy

- les (význam lesa, charakteristika společenstva, typické populace a vazby mezi nimi); pole (význam a obhospodařování polí, vliv člověka na změny okolní krajiny); louka (význam, hospodaření); vodní zdroje (charakteristika, lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); lidské sídla (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí); kulturní krajina (aktuální problémy životního prostředí)

Základní podmínky života

- voda (klíčový význam vody pro existenci života, ochrana vody, zdroje znečištění, druhy vody); ovzduší (význam pro život na Zemi, znečišťování ovzduší, klimatické změny); půda (druhy půdy, rekultivace, ekologické zemědělství); energie (využívání energie, alternativní zdroje energie); přírodní zdroje surovinové a energetické, (význam a získávání, vyčerpatelnost, využitelnost, principy hospodaření s přírodními zdroji)

Vztah člověka k prostředí

- naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, zajišťování ochrany životního prostředí v obci), náš životní styl (ekologický přístup k prostředí lidských sídel, odpadové hospodaření); lokální ekologické problémy a jejich řešení; prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví člověka, možnosti a způsoby ochrany zdraví, využívání přírodních produktů k prevenci nemoci); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- doprava a životní prostředí; průmysl a životní prostředí (vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí); odpady a hospodaření s nimi, druhotné suroviny; kulturní památky a ochrana přírody (význam ochrany přírody, organizace ochránců přírody)

6.4 Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací

přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svěbytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Přínos průřezového tématu k naplňování cílů vzdělávání:

- přispívá k získání schopností zapojit se do mediální komunikace;
- pomáhá získat představu o práci v jednotlivých médiích;
- učí rozlišovat a využívat informace získané z různých druhů mediálních sdělení;
- vede k využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě;
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu při tvorbě mediálního sdělení;
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci.

Tematické celky

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; podstata

mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje)

Fungování a vliv médií ve společnosti

- organizace a postavení médií ve společnosti; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tvorba mediálního sdělení

- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis; technologické možnosti a jejich omezení

6.5 Výchova k práci a zaměstnanosti

Charakteristika průřezového tématu

Základním cílem průřezového tématu **Výchovy k práci a zaměstnanosti** je v obecné rovině seznámení žáků s orientací na trhu práce a příprava takového absolventa, který si osvojil návyky a pracovní postupy využívané v každodenním životě i v budoucím pracovním uplatnění a chápe význam práce v životě člověka.

Průřezové téma doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v praktické složce vzdělávání o poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce a při uplatňování pracovních práv.

Přínos průřezového tématu k naplňování cílů vzdělávání:

- přispívá k uvědomění si důležitosti celoživotního učení a motivaci pro zapojení do pracovního života;
- rozvíjí schopnost vyhledávat, posoudit, hodnotit a využívat informace o profesních příležitostech;
- podporuje uplatnění osobních předpokladů při zapojení do pracovního procesu;
- učí orientovat se ve světě práce, seznamovat se s alternativami pracovního uplatnění;
- zdokonaluje verbální komunikaci při jednání na úřadech a při hledání zaměstnání;
- seznamuje s pracovními vztahy.

Tematické celky

Svět práce

- hlavní oblasti světa práce, charakteristické znaky práce a jejich aplikace na možnosti pracovního uplatnění (pracovní činnosti, pracovní prostředky, pracoviště, pracovní doba, bezpečnost a ochrana zdraví při práci), trh práce a jeho ukazatele, požadavky zaměstnavatelů, problémy nezaměstnanosti, získávání informací při hledání zaměstnání – práce s informacemi

Sebeprezentace

- písemná i verbální, sestavování žádostí o zaměstnání, životopis, přijímací pohovor – modelové situace, komunikace s úřady a osobní prezentace při hledání zaměstnání

Pracovně právní legislativa

- zákoník práce, pracovní poměr, zaměstnanec, zaměstnavatel, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, mzda a její složky, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby v oblasti hledání zaměstnání, úřady práce, rekvalifikace

7 Rámcový učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací okruhy	Počet hodin za studium
		Minimální týdenní časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4
	Cizí jazyk	2
Matematika a její aplikace	Matematika	4
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	2
Člověk a společnost	Základy společenských věd	2
Člověk a příroda	Základy přírodních věd	2
Umění a kultura	Umění a kultura	4
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	2
	Tělesná výchova	4
Odborné činnosti	Rodinná výchova	6
	Výživa a příprava pokrmů	8
	Odborné obory podle zaměření školy	12
Průřezová témata		P
Disponibilní časová dotace		12
Celková povinná časová dotace		64

P = povinnost zařadit a realizovat průřezová témata se všemi žáky v průběhu vzdělávání v 1. i 2. ročníku, časovou dotaci lze čerpat z disponibilní časové dotace.

Celková povinná týdenní časová dotace je v RUP stanovena na 64 hodin pro oba ročníky. Stanovené minimální počty týdenních hodin pro jednotlivé vzdělávací oblasti (vzdělávací obory) jsou závazné.

Z uvedených vzdělávacích oblastí (vzdělávacích okruhů) škola vytváří vyučovací předměty.

Disponibilní časová dotace je určena pro využití k posílení časové dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí (vzdělávacích okruhů), k realizaci průřezových témat, na zařazení předmětů speciálně pedagogické péče nebo vytvoření volitelných předmětů.

Rozsah odborných činností musí činit minimálně 6 hodin týdně v ročníku a jejich obsah se odvíjí od vzdělávacích okruhů uvedených v RVP PRŠ 2 ve vzdělávací oblasti odborné činnosti a od zaměření školy.

Maximální počet povinných vyučovacích hodin stanovených školským zákonem je 35 hodin.
 Minimální počet povinných vyučovacích hodin v ročníku stanovených RVP PRŠ 2 je 29 hodin.

7.1 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu

1. Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání je východiskem pro tvorbu učebních plánů ve ŠVP a blíže neurčuje, v jakém ročníku a jakým způsobem má být vzdělávání ve vzdělávacích oblastech (vzdělávacích okruzích) realizováno.
2. Na podkladě uvedených vzdělávacích oblastí (vzdělávacích okruhů) vytváří škola předměty, které zařadí do svého učebnímu plánu. Obsah uvedených vzdělávacích oblastí (okruhů) lze realizovat i v rámci jiných vzdělávacích oblastí (okruhů), které mohou jejich vzdělávací obsah využít. Konkrétní řešení škola uvede ve ŠVP.
3. Stanovené vzdělávací oblasti a vzdělávací okruhy a jejich minimální týdenní časová dotace jsou závazné a jejich dodržení musí být ve ŠVP prokazatelné.
4. Obsah praktických činností se odvíjí od vzdělávacích okruhů stanovených v RVP a odborných okruhů podle zaměření školy. Na praktické činnosti lze žáky dělit do skupin, zejména s ohledem na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na hygienické požadavky podle platných právních předpisů.
5. Ve ŠVP PRŠ 2 musí být v každém ročníku zařazena tělesná výchova, doporučuje se zařadit další sportovní a relaxační aktivity podporující zdravý vývoj žáků. Je žádoucí zařazovat vhodné pohybové aktivity kompenzující jednostranné fyzické zatížení žáků také v průběhu praktických činností.
6. Pro úspěšnou realizaci vzdělávání v RVP PRŠ 2 je nutné vytvářet podmínky pro osvojení požadovaných praktických dovedností a činností formou odborných činností realizovaných např. v dílnách, odborných učebnách a na smluvních pracovištích. Na praktická cvičení lze žáky dělit do skupin, zejména s ohledem na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na hygienické požadavky podle platných právních předpisů. Z tohoto důvodu je (na základě § 3 odst. 2 školského zákona v souladu s § 2 odst. 2 písm. b) vyhlášky 492/2005, o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů) stanovena hodnota průměrného počtu vyučovacích hodin ve třídě, včetně nezbytného dělení (hodnota H), v závislosti na průměrném počtu žáků ve třídě v následujících pásmech:

Počty žáků	Průměrný počet vyučovacích hodin, včetně nezbytného dělení (ukazatel H)
Více než 12	44
12 a méně a více než 6	38
6 a méně	32

Průměrný počet vyučovacích hodin ve třídě za týden je ukazatelem, podle kterého se dle § 160 a 162 školského zákona a uvedené vyhlášky přiděluje školám výše finančních prostředků.

Hodnota ukazatele H je určena k využití krajskými úřady při stanovení výše normativů jako rozhodný ukazatel stanovení krajských normativů.

Uvedená hodnota je průměrná a využití možného dělení závisí na profilaci a možnostech školy. Škola může průměrný počet vyučovacích hodin, včetně dělení ve třídě, za týden stanovit na více než 32, respektive 38, 44, pokud na to má finanční prostředky.

Část D

8 Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu

Informace obsažené v charakteristice vzdělávacího programu jsou důležité zejména pro ty, kteří se aktivně podílejí na realizaci programu (tj. pro učitele), ale i pro nadřízené orgány nebo veřejnost a zájemce o vzdělávání. Blíže objasňuje celkové pojetí vzdělávání v daném programu vyjadřující charakter pedagogické koncepce, kterou škola hodlá uskutečňovat. Popisuje organizaci výuky, realizaci praktického vyučování, klíčových kompetencí, průřezových témat a dalších vzdělávacích a mimo vyučovacích aktivit podporujících záměr školy v daném ŠVP Stanoví formu a obsah, podmínky pro přijetí a zdravotní požadavky, které jsou stanoveny Nařízením vlády o soustavě oborů vzdělání.

Ve ŠVP se charakterizují rovněž přístupy ke vzdělávání žáků s kombinací postižení.

Pro uskutečňování vzdělávání v praktické škole v souladu s RVP PRŠ 2 je třeba vytvářet vhodné a odpovídající podmínky. Východiskem pro jejich stanovení jsou jak obecné požadavky platných legislativních norem, tak konkrétní požadavky vyplývající z cílů, obsahu vzdělávání a zaměření školy. Ucelený, vzájemně se podmiňující komplex těchto požadavků umožní vytvářet vhodné vzdělávací prostředí, které je nutnou podmínkou pro úspěšnou realizaci ŠVP. Základní podmínky pro realizaci vzdělávacího programu jsou v RVP PRŠ 2 vymezeny v obecné rovině a každá škola je ve svém ŠVP konkretizuje podle reálných možností a potřeb vzdělávaných žáků.

Vytváření podmínek pro uskutečňování ŠVP je potřebné zejména v následujících oblastech:

8.1 Základní materiální podmínky

- kmenové (univerzální) učebny pro konkrétní třídy nebo skupiny žáků vybavené víceúčelovým, estetickým a funkčním zařízením;
- učebny pro výuku informačních a komunikačních technologií, případně odborných předmětů odpovídajících potřebám a realizaci praktických činností, realizaci cílů a obsahu vzdělávání stanovených RVP PRŠ 2 v kapacitě odpovídající požadavkům BOZP;
- nezbytné prostory pro uložení náradí, materiálů a učebních a jiných pomůcek a prostory pro přípravnou práci učitele vybavené odpovídajícím úložným nábytkem;
- další prostory a jejich vybavení nezbytné pro jiné vzdělávací či podpůrné aktivity;
- náradí, materiály, učebnice, didaktická a výpočetní technika, didaktické a kompenzační pomůcky potřebné pro výuku v jednotlivých oblastech vzdělávání, tělocvičné náradí a náčiní aj.

8.2 Personální podmínky

- odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků k realizaci ŠVP a plnění dalších kvalifikačních předpokladů nutných k výkonu složitějších, odpovědnějších a náročnějších pedagogických činností pro práci se žáky se zdravotním postižením;
- soulad vzdělávacích a výchovných činností pedagogických pracovníků s cíli vzdělávání stanovenými zákonem a dalšími předpisy;
- naplňování práva a povinnosti pedagogických pracovníků na další vzdělávání.

8.3 Organizační podmínky

- respektování požadavků školské legislativy na organizaci a průběh středního vzdělávání, a to ve vazbě na způsob vzdělávání v teoretickém vyučování, v praktickém vyučování a ve výchově mimo vyučování;
- zabezpečení odborného vzdělávání odpovídajícího danému zaměření školy propojené se skutečným životem, které směřuje k osvojování praktických dovedností;
- zprostředkování znalostí a dovedností souvisejících s uplatněním žáků ve světě práce a vybavení žáků kompetencemi, které jim pomohou při rozhodování o jejich další profesní a vzdělávací orientaci;
- rozvoj kompetencí žáků prostřednictvím využití prostředků informačních a komunikačních technologií při vzdělávání;
- zařazování problematiky ochrany člověka za mimořádných událostí.

8.4 Hygienické a bezpečnostní podmínky a ochrana zdraví při práci

- zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví osob při vzdělávání a při činnostech, které přímo souvisejí se vzděláváním, popřípadě při jiných činnostech, dle platných právních předpisů;
- zabezpečení přímého dohledu při praktickém vyučování;
- zajištění nezávadného stavu objektů, technických a ochranných zařízení a jejich údržby, pravidelné technické kontroly a revize;
- zlepšování pracovního prostředí podle požadavků hygienických předpisů a označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor v souladu s příslušnými normami;
- vytváření a dodržování zvláštních pracovních podmínek mladistvých, které stanovují právní předpisy ke zvýšení ochrany jejich zdraví;
- prokazatelné upozorňování nebo podrobné instruování žáků o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním (zejména při praktické výuce), seznámení se školním řádem, zásadami bezpečného chování, případně s ustanoveními konkrétních právních norem k zajištění BOZP a požární ochrany souvisejících s činnostmi vykonávanou žáky;
- vytváření podmínek pro ochranu žáků před násilím, šikanou a jinými společensky negativními jevy;
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře a jiné speciální služby.

8.5 Psychosociální podmínky

- vytváření pohody prostředí, zdravého učení a otevřeného partnerství jak mezi žáky a učiteli, tak mezi učiteli a vedením školy;
- vzdělávání propojené se skutečným životem – osvojování si toho, co má pro žáky praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti;
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáků, hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a pokrokem, dostatek zpětné vazby, tolerantnost k chybám a omylům;
- naplnění potřeb žáků – všestranný prospěch žáka je hlavním momentem v přípravě a realizaci vzdělávání;
- příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost se třídou, školou;
- včasná informovanost o věcech uvnitř školy i mimo ni;

9 Vzdělávání žáků s kombinací postižení

Pojmem žáci se speciálními vzdělávacími potřebami označujeme ve smyslu školského zákona žáky se zdravotním postižením, zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Přístup k výchově a vzdělávání žáků s určitými speciálními vzdělávacími potřebami se v posledních letech radikálně mění, je prosazována tendence k integraci těchto žáků do běžných školních kolektivů, což přispívá jak k jejich socializaci a připravenosti na běžný občanský život, tak k lepšímu přístupu majoritní společnosti k lidem se zdravotním postižením.

RVP PRŠ 2 stanoví podmínky pro vzdělávání žáků především s mentálním postižením, mentálním postižením v kombinaci s jiným zdravotním postižením a žáků s autismem.

Při zvažování možností a záměrů školy zpřístupnit vzdělávání co nejširšímu spektru žáků a při tvorbě ŠVP je třeba vzít v úvahu zejména:

- charakter oboru vzdělání a požadavků na zdravotní způsobilost uchazeče o vzdělávání vzhledem ke stupni zdravotního postižení nebo zdravotního znevýhodnění;
- možnosti pracovního uplatnění tohoto absolventa v regionu a potřebu úzké spolupráce se sociálními partnery;
- potřebu a způsob úpravy školního vzdělávacího programu (délky studia, učebních plánů, vzdělávacího obsahu, změnu vyučovacích metod a organizace výuky apod.);
- materiální a organizační podmínky vzdělávání, např. možnosti bezbariérového přístupu do školy, k učebnám, k sociálním aj. zařízením, zajištění speciálních učebnic, speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek, možnost snížení počtu žáků ve třídách a skupinách souladu s platnou legislativou, vytváření jiných organizačních forem pro výuku některých předmětů nebo předmětů speciální pedagogické péče;
- odborné a personální zabezpečení výuky; připravenost učitelů na vzdělávání těchto žáků, znalost specifík jednotlivých druhů postižení a zdravotního znevýhodnění, vytvoření vhodných podmínek při přijímání žáků ke vzdělávání a ukončování vzdělávání žáků se zdravotním postižením, znalost odpovídajících metod a forem vzdělávání a hodnocení, uplatňování principu individualizace vzdělávání, přehled o vhodných učebnicích a pomůckách, potřeba zvýšení počtu pracovníků např. o speciální pedagogy, asistenty pedagoga, pracovníky zajišťující tlumočnické služby těžce sluchově postiženým žákům atd.;
- způsob spolupráce se školskými poradenskými pracovišti, se základními školami, v nichž žák plnil povinnou školní docházku, s rodiči těchto žáků, popř. se sociálními pracovníky a s občanskými sdruženími zdravotně postižených, se sociálními partnery v regionu školy.

Při vzdělávání žáků se zdravotním postižením je třeba využívat podpůrná opatření (např. asistenta pedagoga)³.

9.1 Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním v kombinaci s mentálním postižením

Do skupiny žáků se zdravotním postižením řadíme žáky s tělesným, mentálním, zrakovým nebo sluchovým postižením, žáky s vadami řeči, žáky s autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a žáky se souběžným postižením více vadami. Zdravotním znevýhodněním se rozumí dlouhodobá nemoc, zdravotní oslabení nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování.⁴ Podle potřeb žáků lze obsah vzdělávání rozložit do více ročníků, zvolit odlišnou délku vyučovací hodiny nebo vzdělávat žáka na základě individuálního vzdělávacího plánu.

³ § 1 odst. 2 vyhlášky č.73/2005 Sb.

⁴ § 16 odst. 1 a 2 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Žáci s tělesným postižením nebo se zdravotním znevýhodněním by za použití adekvátních prostředků výuky (podpůrných opatření, odpovídajících forem a metod výuky, přizpůsobených podmínek vzdělávání) neměli mít se splněním vzdělávacích programů větší obtíže. Problém může nastat v případě častých onemocnění, rehabilitačních pobytů v lázních atd., což způsobí velké absence, a tím i obtíže při plnění školních požadavků. V tomto případě se zdá jako vhodné rozvrhnout obsah učiva do více ročníků a zvolit individuální vzdělávací plán. Praktickou část vyučování je nutné uzpůsobit podle individuálních potřeb a možností žáka za použití vhodných kompenzačních pomůcek. Podmínky pro uskutečňování teoretického i praktického vyučování (např. v odborném výcviku) včetně počtu žáků ve třídě, v oddělení nebo studijní skupině jsou stanoveny právním předpisem.

9.2 Vzdělávání žáků s vícečetným postižením

Pro tyto žáky je nutné zabezpečit:

- uplatňování zdravotních hledisek a respektování individuality a potřeb žáka;
- využívání všech podpůrných opatření při vzdělávání⁵;
- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod vzdělávání;
- uplatňování alternativních forem komunikace;
- zohledňování druhu, stupně a míry postižení při hodnocení výsledků vzdělávání a v praktických činnostech;
- možnost způsobu úpravy vzdělávacího programu (délku studia, učební plány, vzdělávací obsah, organizaci výuky);
- upravení výsledků vzdělávání tak, aby byly pro žáky reálné a splnitelné v rámci jejich možností, a těmto výsledkům přizpůsobit i výběr učiva;
- umožnění v případě potřeby, v souladu s právními předpisy, působení asistenta pedagoga a v případě potřeby i osobního asistenta;
- podporování zájmu žáků vytvářením vhodné vzdělávací nabídky vzhledem k sociálnímu uplatnění absolventa;
- odstraňování architektonických bariér a provádění potřebných změn, případně úprav školního prostředí;
- spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, se sociálními partnery v regionu, s úřady práce;
- spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry) a s dalšími odborníky a sociálními partnery.

⁵ § 1 odst. 2 vyhlášky č. 73/2005 Sb.

10 Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu

ŠVP pro obor vzdělání praktická škola dvouletá je školský dokument, který v souladu s RVP PRŠ 2 zpracovává každá škola realizující střední vzdělávání.⁶ ŠVP vychází z konkrétních vzdělávacích záměrů školy, zohledňuje potřeby a možnosti žáků, reálné podmínky a možnosti školy a oprávněné požadavky zákonných zástupců žáků. Má na zřeteli postavení školy v regionu i sociální prostředí, v němž bude vzdělávání probíhat. Vzdělávací proces v konkrétní škole se pak uskutečňuje podle ŠVP, který si škola vypracovala.

Ředitel školy odpovídá za vypracování ŠVP v souladu s RVP. Koordinuje práci na tvorbě ŠVP nebo funkcí koordinátora pověří svého zástupce, jiného člena pedagogického sboru nebo jiného odborníka. Samotná příprava ŠVP je výrazem pedagogické autonomie i odpovědnosti celé školy za způsob a výsledky vzdělávání. Na zpracování jednotlivých částí ŠVP se podílejí všichni učitelé příslušné školy a jsou také spoluodpovědní za jeho realizaci v podmínkách školy.

ŠVP vydává ředitel školy a rozhoduje o jeho zveřejnění na přístupném místě ve škole. ŠVP je součástí povinné dokumentace školy, musí být zpřístupněn veřejnosti, aby se každý zájemce měl možnost seznámit s obsahem programu, aby do něj mohl nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, popřípadě požádat o kopii.⁷

Ke ŠVP a jeho následnému uskutečňování se vyjadřuje školská rada.⁸

10.1 Zásady stanovené pro zpracování ŠVP PRŠ 2

ŠVP:

- je zpracováván v souladu s RVP PRŠ 2 a platnou legislativou;
- zajišťuje rovnoprávný přístup ke vzdělávání pro všechny žáky a přihlíží k jejich vzdělávacím potřebám a možnostem;
- umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vyučování pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, pokud to vzdělávání těchto žáků vyžaduje;
- vede k naplňování cílů středního vzdělávání stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni školy a k naplňování cílového zaměření vzdělávacích oblastí stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni vyučovacích předmětů;
- je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce a neomezoval je při uplatnění případných časových i metodických odlišností, které vycházejí ze zkušeností učitelů s efektivními způsoby výuky a z konkrétních potřeb žáků;
- je vytvářen jako materiál, jehož případné změny v učebním plánu a v učebních osnovách nesmí zasáhnout negativně do vzdělávání žáků v určitém započatém „cyklu“;
- dodržuje stanovenou strukturu.

Při zvažování možností a záměrů školy zpřístupnit vzdělávání co nejširšímu spektru žáků je při tvorbě ŠVP třeba vzít v úvahu zejména:

- charakter oboru vzdělání a požadavků na zdravotní způsobilost žáků vzhledem ke stupni zdravotního postižení nebo zdravotního znevýhodnění;
- přínos vzdělávání v daném oboru pro sociální uplatnění absolventa, jeho osobnostní rozvoj a připravenost celoživotně se vzdělávat;

⁶ Povinnost zpracovat ŠVP vychází z § 3 odst. 2 a § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

⁸ § 168 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

- možnosti pracovního uplatnění absolventa na trhu práce (především v regionu), potřebu úzké spolupráce se sociálními partnery;
- potřebu a způsob úpravy ŠVP (délky studia, učebních plánů, vzdělávacího obsahu, změnu vyučovacích metod a organizace výuky apod.);
- materiální a organizační podmínky vzdělávání, např. možnosti bezbariérového přístupu do školy, k učebnám, k sociálním aj. zařízením, zajištění speciálních učebnic, speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek, možnost snížení počtu žáků ve třídách.

10.2 Struktura ŠVP PRŠ 2 a obsah jednotlivých částí

1. Identifikační údaje

Název ŠVP, (motivační název), ŠVP zpracovaný podle RVP PRŠ 2

Předkladatel:

- název školy
- adresa školy
- jméno ředitele školy
- kontakty
- další kontakty (zástupce ředitele školy, koordinátor ŠVP, výchovný poradce)

Zřizovatel:

- název
- adresa
- kontakty

Platnost dokumentu od:

- datum
- podpis ředitele školy
- razítko školy

Další doporučené údaje:

- z názvu musí být zřejmé, že jde o ŠVP vytvořený podle RVP PRŠ 2 určený pro střední vzdělávání žáků v oboru vzdělání praktická škola dvouletá
- IČO, IZO, REDIZO či jiné identifikační údaje, které škola ve styku s veřejností užívá
- Projednáno ve školské radě dne:

2. Charakteristika školy

- úplnost a velikost školy
- vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)
- charakteristika vzdělávaných žáků (jaký druh zdravotního postižení mají vzdělávaní žáci)
- charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost)
- dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
- spolupráce s rodiči a jinými subjekty (školskou radou, školskými poradenskými zařízeními, místními a regionálními institucemi aj.)

Další doporučené údaje:

- umístění školy, dostupnost

3. Charakteristika ŠVP PRŠ 2

- zaměření školy
- výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků
- zabezpečení vzdělávání žáků s kombinací postižení

- začlenění průřezových témat: výčet vybraných průřezových témat a jejich tematických okruhů; uvedení, v jakém ročníku, vyučovacím předmětu a jakou formou jsou tematické okruhy průřezových témat realizovány

4. Učební plán

- výčet povinných vyučovacích předmětů s jejich časovými dotacemi pro ročník; uvedení časových dotací pro volitelné předměty a předměty speciálně pedagogické péče; celkový počet hodin v ročníku
- poznámky k učebnímu plánu: obsahové vymezení, organizační podmínky a jiná specifika, realizace povinných a volitelných předmětů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, pokud údaje nejsou zřejmé z tabulky učebního plánu (z jaké vzdělávací oblasti nebo vzdělávacího oboru/oborů, případně průřezových témat, byl vyučovací předmět vytvořen, pokud nemá identický vzdělávací obsah i název jako příslušný vzdělávací obor (nebo oblast) v RVP PRŠ 2; uplatnění jiné organizační formy, než je vyučovací hodina atd.); týdenní časová dotace pro jednotlivé žáky může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáka

5. Učební osnovy

- název vyučovacího předmětu
- charakteristika vyučovacího předmětu: obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci, v případě integrace uvést, z jakých vzdělávacích oborů, jejich částí a průřezových témat je vzdělávací obsah předmětu vytvořen)
- výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni vyučovacího předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků
- vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: distribuce a rozpracování výsledků vzdělávání
- z RVP PRŠ 2; průřezová témata: výběr průřezových témat a tematických okruhů s konkretizací námětů a činností

Další doporučené údaje:

- mezipředmětové souvislosti, případné další poznámky upřesňující realizaci vzdělávacího obsahu

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

- **pravidla pro hodnocení žáků:**
 - způsoby hodnocení – slovní hodnocení, klasifikace, kombinace hodnocení
 - kritéria hodnocení
- **autoevaluace školy:**
 - oblastí autoevaluace
 - cíle a kritéria autoevaluace
 - nástroje autoevaluace
 - časové rozvržení evaluačních činností

11 Slovník použitých pojmů

Slovník uvádí výrazy, které jsou použity v RVP PRŠ 2, a vysvětluje jejich obsah v kontextu tohoto dokumentu. Slovník je určen především ředitelům škol a učitelům, kteří budou vytvářet školní vzdělávací programy.

alternativní komunikační systémy

užívají se jako náhrada mluvené řeči

autismus

vývojová *pervazivní porucha*, která se projevuje neschopností jedince navazovat sociální vztahy, komunikovat a absencí jeho představitosti, tyto příznaky bývají provázeny omezeným okruhem zájmů, neúčelným repetitivním (stále se opakujícím) chováním a bizarními rituály

autoevaluace školy

slouží k systematickému posuzování činnosti školy plánované ve *školním vzdělávacím programu*; výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a jako východisko pro další práci školy; autoevaluaci provádějí účastníci vzdělávacího procesu – vedení školy, učitelé, žáci; kapitola Autoevaluace školy – součást *školního vzdělávacího programu*, ve které školy vymezují cíle, nástroje a kritéria autoevaluace a časové rozvržení *evaluačních činností*

cíle vzdělávání

v *Rámcovém vzdělávacím programu pro střední vzdělávání žáků v praktické škole dvouleté* jsou vymezeny cíle, jejichž postupné naplňování směřuje k rozvíjení *klíčových kompetencí* žáků a vzdělavatel poskytující *střední vzdělávání* má k jejich dosahování vytvářet podmínky; vyjadřují to, k čemu má vzdělávání směřovat

cílové zaměření vzdělávací oblasti

součást *vzdělávacích oblastí*, která propojuje *vzdělávací obsah* s *klíčovými kompetencemi*; je východiskem pro výchovné a *vzdělávací strategie* na úrovni *vyučovacího předmětu*, kterými škola směřuje k utváření a rozvíjení *klíčových a odborných kompetencí* žáků

evaluační činnosti

veškeré plánované a cílené aktivity školy směřující k ověřování, měření, posuzování a hodnocení výsledků a změn dosažených ve všech činnostech školy vymezených ve *školním vzdělávacím programu*

klíčové kompetence

souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti; v *Rámcovém vzdělávacím programu pro vzdělávání žáků v praktické škole dvouleté* jsou klíčové kompetence vymezeny na úrovni, které mají žáci dosáhnout na konci *středního vzdělávání*; na jejich rozvíjení se podílí všeobecné i odborné vzdělávání

komenzační metody

metody rozvíjející výkonnost neporušených funkcí jako náhradu za funkci porušenou nebo zcela vyřazenou

kurikulární dokumenty

pedagogické dokumenty, které vymezují legislativní a obsahový rámec potřebný pro tvorbu *školního vzdělávacího programu*; systém kurikulárních dokumentů je vytvářen a uplatňován na dvojí úrovni: státní úroveň tvoří *Národní program vzdělávání* a *rámcové vzdělávací programy*, školní úroveň tvoří *školní vzdělávací programy*

mentální postižení (mentální retardace)

snížení rozumových schopností, vzniklé v důsledku organického poškození mozku nebo nedostatečnosti mozkových funkcí, projevuje se sníženou úrovní *kognitivních procesů*, odlišným vývojem některých psychických funkcí a nižší sociální adaptibilitou; individuální modifikace uvedených příznaků závisí na hloubce a rozsahu mentálního postižení, na míře postižení jednotlivých funkcí a na úrovni psychického vývoje; Světová zdravotnická organizace (WHO) dělí mentální retardaci (postižení) do šesti základních kategorií:

- *lehká mentální retardace* – mentální postižení (IQ 50 – 69); snížení rozumových schopností v důsledku organického poškození mozku; u takto postižených jedinců dochází k zaostávání duševního vývoje, i když většina z nich dosáhne úplné nezávislosti v osobní péči a v domácích praktických dovednostech
- *středně těžká mentální retardace* – mentální postižení (IQ 35 – 49); základy čtení, psaní a počítání, v dospělosti jsou lidé takto postižení obvykle schopni vykonávat jednoduché pracovní úkony pod dohledem, někteří postižení jsou schopni jednoduché konverzace, v souvislosti s mentálním postižením se často vyskytují i další přidružená postižení, jako jsou neurologická onemocnění, epilepsie, tělesná postižení a autismus
- *těžká mentální retardace* – mentální postižení (IQ 20 – 34); velká část jedinců trpí poruchami motoriky a dalšími vadami, které souvisí s poškozením centrálního nervového systému; možnosti výchovy a vzdělání takto postižených osob jsou omezené, v současné době jsou vzdělávání podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy
- *hluboká mentální retardace* – (IQ nižší než 20); nízká míra rozvinutosti psychických funkcí, zejména pozornosti, ale i volných vlastností potřebných k systematickému osvojování učiva, možnosti výchovy a vzdělávání jsou velmi omezené
- jiná mentální retardace
- nespecifikovaná mentální retardace

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice

koncepční dokument české vzdělávací politiky označovaný jako Bílá kniha; obsahuje záměry rozvoje vzdělávání žáků od 3 do 19 let a návrhy i doporučení ekonomického, politického a pedagogického charakteru, které jsou postupně realizovány

Národní program vzdělávání

nejvyšší *kurikulární dokument*, který vzniká na základě vymezení ve *školském zákoně*

obor vzdělání – střední vzdělání

jeden z oborů soustavy oborů vzdělání, které stanoví vláda nařízením po projednání s příslušnými ústředními odborovými orgány a příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností; pro realizaci středního vzdělávání je v souladu se školským zákonem vydán *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá*

odborné kompetence

vztahují se k výkonu pracovních činností a vyjadřují způsobilost absolventa praktické školy dvouleté k příslušné pracovní činnosti

postižení více vadami

za postiženého více vadami se považuje jedinec postižený současně dvěma nebo více na sobě kauzálně nezávislými druhy postižení, z nichž každé by jej vzhledem k hloubce a důsledkům opravňovalo k zařazení do školy pro příslušný typ postižení

průřezová témata

reprezentují aktuální okruhy problémů současného i budoucího světa a stávají se součástí středního vzdělávání; jsou důležitým formativním prvkem a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot; při jejich realizaci se žáci mohou uplatnit individuálně i ve vzájemné spolupráci

předměty speciálně pedagogické péče

výuka předmětů speciálně pedagogické péče se zajišťuje pro daný typ postižení podle potřeb jednotlivých žáků, vždy na doporučení příslušného odborníka v rozsahu, který umožňují podmínky školy v rámci platných předpisů; jedná se především o individuální logopedickou péči, znakový jazyk, zdravotní tělesnou výchovu, rehabilitační tělesnou výchovu, prostorovou orientaci a samostatný pohyb zrakově postižených, zrakovou stimulaci, práci s kompenzačními pomůckami apod.

rámcové vzdělávací programy

kurikulární dokumenty státní úrovně, které normativně stanovují obecný rámec pro jednotlivé *etapy vzdělávání* a jsou závazné pro tvorbu *školních vzdělávacích programů*

Rámcový učební plán pro střední vzdělávání v praktické škole jednoleté

učební plán *Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání praktická škola jednoletá*, který vymezuje základní parametry organizace středního vzdělávání; závazně vymezuje: začlenění *vzdělávacích oblastí a vzdělávacích okruhů* do středního vzdělávání, minimální časové dotace pro vzdělávací oblasti a jejich realizaci, disponibilní časovou dotaci, celkovou povinnou časovou dotaci a poznámky k rámcovému učebnímu plánu a poznámky ke vzdělávacím oblastem

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání upravený pro žáky s lehkým mentálním postižením (RVP ZV-LMP)

příloha *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, v níž je upraven *vzdělávací obsah* pro potřeby a vzdělávací možnosti žáků s lehkým mentálním postižením

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS)

kurikulární dokument státní úrovně, který normativně stanoví obecný rámec vzdělávání v základní škole speciální; je určen pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

školská rada

orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků a zletilým žákům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy; projednává návrh *školního vzdělávacího programu*

školní vzdělávací programy

kurikulární dokumenty školní úrovně; školní vzdělávací program pro střední vzdělávání zpracovává podle *Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání praktická škola dvouletá* každá instituce poskytující střední vzdělávání s oborem vzdělání střední vzdělání

školský zákon

zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

učební plán

část *školního vzdělávacího programu* vymezující na základě *rámcového učebního plánu* organizaci výuky v konkrétní škole; obsahuje tabulaci s výčtem povinných *vyučovacích předmětů* a poznámky k organizaci a realizaci jednotlivých *vyučovacích předmětů*

učivo

část *vzdělávacího obsahu* jednotlivých *vzdělávacích okruhů*, které je strukturováno do jednotlivých tematických celků (témat, činností); je chápáno jako prostředek pro dosažení výsledků vzdělávání, tvoří nezbytnou součást *vzdělávacího obsahu*; na úrovni *Rámcového vzdělávacího programu* je učivo doporučeno k distribuci do *školního vzdělávacího programu*; na úrovni *školního vzdělávacího programu* je závazné

výchovné a vzdělávací strategie

promyšleně volené a řazené postupy, kterými chce škola cíleně směřovat k naplňování a rozvíjení *klíčových a odborných kompetencí*

výsledky vzdělávání

stěžejní část *vzdělávacího obsahu* jednotlivých *vzdělávacích okruhů*; jsou ověřitelné, prakticky zaměřené, mají činnostní povahu a jsou využitelné v běžném životě; vymezují úroveň, které by měli žáci prostřednictvím *učiva* dosáhnout

vyučovací předmět

forma didaktického uspořádání *vzdělávacího obsahu* a jeho organizačního zpracování ve *školním vzdělávacím programu*; z jednoho *vzdělávacího okruhu* nebo *vzdělávací oblasti* může být vytvořen jeden *vyučovací předmět* nebo více *vyučovacích předmětů*, případně může *vyučovací předmět* vzniknout integrací *vzdělávacího obsahu* více *vzdělávacích okruhů* (integrováný vyučovací předmět)

vzdělávací oblasti

orientačně vymezené celky *vzdělávacího obsahu* středního vzdělávání; *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání praktická škola dvouletá* obsahuje *vzdělávací oblasti*, které jsou tvořeny jedním *vzdělávacím okruhem* nebo více obsahově blízkými *vzdělávacími okruhy*

vzdělávací okruhy

samostatné části *vzdělávacích oblastí* v *Rámcovém vzdělávacím programu pro obor vzdělání v praktické škole dvouleté* vymezují *vzdělávací obsah* (výsledky vzdělávání a učivo)

vzdělávací obsah

vymezení *výsledků vzdělávání a učiva* na úrovni *vzdělávacích oblastí a vzdělávacích okruhů*, které jsou dále rozpracovávány na úrovni *školních vzdělávacích programů*

